

KAM

po Česku

www.kampocesku.cz

*„Co platna jest
urozenost nebo hojnost
jmění, není-li při
nich čistého svědomí,
pravé víry a naděje
ve svaté vzkříšení.“*

-Karel IV.-

Jak pohanské,
přesto jak krásné

Klíčem je předplatné

OBJEDNAT U: SEND Předplatné s. r. o. | Ve Žlábku 1800/77 | 193 00 Praha 9
e-mail: send@send.cz | tel.: +420 225 985 225 | mobil: +420 777 333 370

OBJEDNAT U: REDAKCE KAM po Česku | Kubelíkova 30 | 130 00 Praha 3
e-mail: redakce@kampocesku.cz | tel.: +420 222 944 816-7 | mobil: +420 602 223 279

www.kampocesku.cz

Milí čtenáři,

máme tu duben, a tedy i příležitost vyvést své bližní aprílem. Třeba jako student učitele omluvenkou za pozdní příchod, podle které vyšel pozdě z domu proto, že už bylo pozdě, aby vyšel dřív. Aprílovým žertíkem lze označit i odpověď cyklisty seniora káraného policistou za jízdu v noci, bez světla. Prý jede na povinnou přednášku o škodlivosti alkoholu, tabáku a nočního života na lidský organismus. Policista se ptá,

kdo by dělal takovou přednášku o půlnoci? Cyklista poťouchle odpoví: Moje žena. Zda přišel trest, není známo, ale vím jistě, že když poruším zákon já, zaplatím pokutu. Když neporuším zákon, zaplatím daně!

Ostatné daně jsou důležité. Třeba na poslance platy a náhrady, které pokrývají všechno, co si obyčejný smrtelník musí kupovat. Snad proto, že občas v Poslanecké sněmovně v přímém přenosu uléhají do spacáku přesčas, řadový poslanec si polepší od ledna o 11 600 Kč na 102 400 Kč, což dělá za rok 139 200 Kč. Podobně na tom jsou i další platy ústavních činitelů, třeba ministr si polepší na 195 300 Kč a prezident na 341 200 Kč. Na kolik si přijdou státní zástupci, soudci, senátoři a další, jsem nevíš. Ale vezměme si takového řadového starobního důchodce. I kdyby nakrásně denně uléhal ve spacáku u vlažného topení a lednice, kde se oběsila myš, přijde o 1017 Kč měsíčně, tedy 7 119 Kč do konce roku. Stát ušetří miliardy, ale u čísa, na kom?

V dubnu nás čekají výlety aprílově rozmarne a na tento měsíc připadá i řada výročí. Tak proč některá neoslavit? Třeba to, že Karel IV. před 675 lety založil univerzitu, Bechyně slaví povýšení na město (1323), stejně tak i Kroměříž (snad roku 1263). Smutným výročím je skon Zdeňka Jirotky 12. 4. 2003, proto navrhuji vypravit se za veselou vzpomínkou na něho k Bubovickým vodopádům a tůni, do které se ve filmu Saturnin nedobrovolně vrhne Jiří, což Milouš okomentuje slovy: „Jeho styl skoku do vody je prostě nemožný.“ Výročí má také první volání mobilním telefonem (3. 4. 1973). Mladí ho asi neslaví, staří možná proklínají, tak co tento den oslavit tím, že zavoláme někomu, komu to už dlouho slibujeme? Za společnou oslavu pokládám sejít se 30. dubna a upálit si nějakou tu vycpanou čarodějnici, jen probůh nezaměřovat za vycpávky botox a silikon. Doporučuji proto před upalováním navštívit Kadaň a Muzeum čarodějnic, ať nedojde k mýlce. Pamatujte, že pravá a nefalšovaná česká, moravská a slezská čarodějnice má na hlavě vždy šátek, na nose bradavici, na ní chlup a na něm blechu. Naproti tomu čarodějnice v klobouku a zářivých střevičkách je anglosaský import. Kdo nevěří, ať si to ověří o filipjakubské noci na Petrových kamenech. Od časů čarodějnických procesů v 17. století platí za místo čarodějnických sletů. Hlavně ať nás duben zvesela vede vstřík teplejším, slunečnějším a levnějším zitrkům.

Luděk Sládek, šéfredaktor

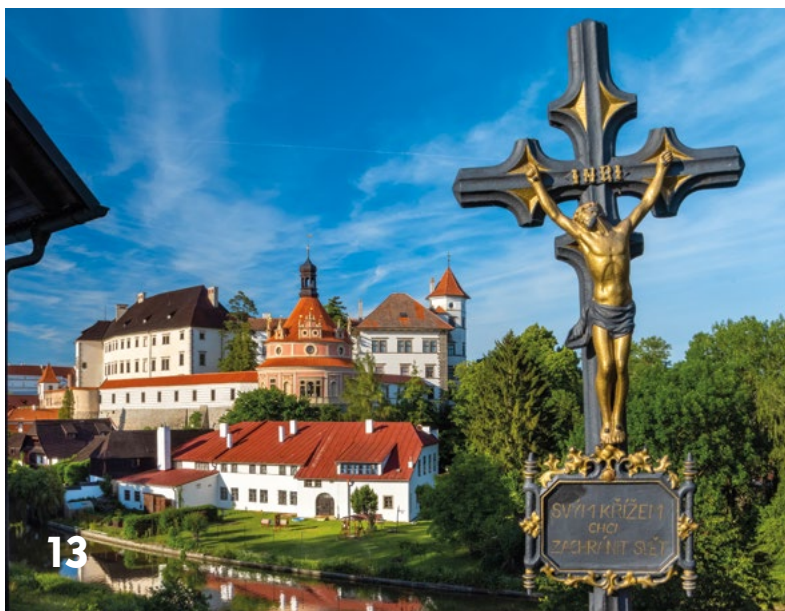

vychází elektronicky
28. 3. 2022

Každá rada drahá, pokud ji pokládáme za útok na svou suverenitu a inteligenci.

KAM vybírá z obsahu

Žižka opět vítězem	3
Zakladatel naší moderní grafiky	4
Kopčem, Mamutík, Minehava a Havranpírko	5
Herec s francouzským šarmem i příjmením	6
Stvořitel chobotnic z Čertovky i pana Tau	7
Pozvánka do Českého muzea stříbra v Kutné Hoře	10
Dačice – po stopách minulosti	11
NEJ České republiky SOUTĚŽ	12
Hradci neodoláš. Turistická sezona je tu!	13
Za tisy do přírodní rezervace V Horách	15
Chebský hrad památkou roku Karlovarského kraje	17
Dejte si liberecké jaro!	19
Muzeum hrou SOUTĚŽ	21
Nepřemožitelný Železník	22

Odchod pražského biskupa (1035 let)

Druhý pražský biskup Vojtěch se snažil vymýt v pohanských Čechách obchod s otroky, mnohoženství a alkoholismus. Jeho pokusy však narazily na zažitě společenské stereotypy.

Zavraždění sv. Vojtěcha, Věnceslav Černý

V roce 988 se tedy rozhodl opustit zemi společně s nevlastním bratrem Radimem a uchýlil se do kláštera v Monte Casinu v Itálii, později do řeckého reformního kláštera ve Valle Luce a nakonec do benediktinského kláštera na římském Aventinu. Tam v roce 990 složil řeholní slib. Roku 992 se na žádost knížete Boleslava II. vrátil a založil první mužský klášter v Čechách. Za dva roky opět Čechy opustil, tentokrát navždy.

-alb-

foto © Wikimedia Commons

Krátká vláda (1020 let)

V dubnu 1003 vstoupil do Prahy polský kníže Boleslav I. Chrabrý. Cílem bylo ovládnout Čechy a připojit je k polskému knížectví.

Polský král Boleslav I. na obraze J. B. Jacobiho, 1828

Zpočátku byl vítán, ale úplného uznání nedosáhl. Usedl na uvolněný trůn po krutém vládcí Boleslavu III. Přemyslovcí, který dal vyvraždit rod Vršovců – ten byl roku 1002 vyhnán z Čech a po neúspěšném návratu byl Boleslavem Chrabrým uvězněn a oslepen. Rostoucí sílu polského knížete s nevolí sledoval říšský císař Jindřich II., který mu právo na český trůn nepřiznal a rozhodl se ho z českého knížectví vypudit. Jeho vláda v Čechách tak skončila roku 1004, ale dál ovládal Moravu.

-ab-

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s JAROSLAVEM DUBENSKÝM

Jaroslav Dubenský je předsedou české nevládní organizace Sdružení uživatelů poštovních známek (SUPZ) se zájmem o poštovní historii. Předsedou sdružení s celorepublikovou působností, jež má tisíce členů, se stal v lednu letošního roku. Kam by pozval pan Dubenský naše čtenáře na výlet?

Dovolte mi pozvat vás na výlet do turistického informačního centra. Proč právě sem? Protože s účinností od 1. dubna 2023 bude muset každé **turistické informační centrum v ČR** v souladu s nařízením evropské komise v rámci projektu *Legislativa rozvoje venkova 2023* povinně prodávat poštovní známky, má-li v prodeji pohlednice. Jinými slovy řečeno, pokud chce TIC prodávat pohlednice, musí k nim prodávat také poštovní známky (nařízení se týká všech, kdo pohlednice prodávají – pozn. redakce). Tato zdánlivá maličkost vyvolávala v minulosti velkou dávku nevole mezi návštěvníky, kteří když neuspěli v rámci národní legislativy, směřovali v roce 2019 svou petici podle článku 227 Smlouvy o fungování Evropské unie Evropskému parlamentu. Součástí

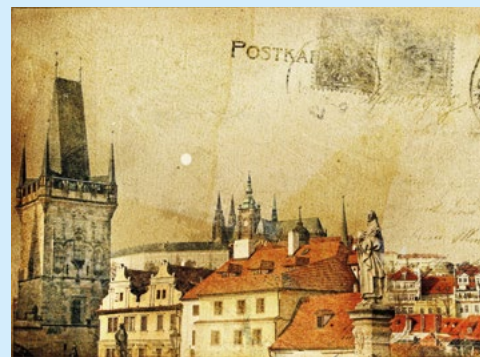

Jaroslav Dubenský

každého TIC bude napříště také schránka pro shromažďování odesílané pošty patřící poštovní organizaci, která ji vybírá a obsah zpracovává, tedy České poště. To vše v době, kdy Česká pošta chystá masové propouštění. Věřme tedy, že vše proběhne hladce.

Děkuji Vám za velmi netradiční pozvání k výletu a přeji vaší organizaci ještě mnoho dlouhých let ve společnosti napopovacích poštovních známek.

Luděk Sládek

Budou pohlednice napříště se známkami?

foto © Deposit Photos

Dopisy čtenářů

Dobrý den, vážená redakce, dovoluji si připomenout, že za správnou odpověď na fotohádku v č. 3/2023 můžete považovat jakoukoli z nabízených možností (a, b, nebo c). Ing. Pavel Dostál

Dobrý den, pane Dostále, máte pravdu, nicméně otázka zní: „Kde stával původně dům“, tím je myšleno „v době vzniku se mu říkalo“... Další názvy dostával dům v pozdějších časech. I když připouštím, že otázka není zcela jednoznačná. Uznána bude varianta názvu z doby výstavby domu.

Dobrý den, mám několik připomínek k magazínu leden–únor 2023. 1. fotohádku – v březnovém vydání uvádíte správnou odpověď katedrála sv. Víta v Praze, o čemž si dovoluji pochybovat. 2. nej České republiky – nejvyšší kostelní věž uvádíte správnou odpověď katedrála sv. Václava v Olomouci. Dle Wikipedie nejvyšší kostelní věž má katedrála sv. Bartoloměje v Plzni. Jinak děkuji za obsažený a inspirativní obsah tištěného časopisu, kterých je v dnešní době pomálu a nadále bohužel mizí – např. viz loňské ukončení časopisu Rozhlas. S pozdravem Stolinová

Dobrý den. V nové soutěži Nej České republiky (leden–únor) se v otázce 1 ptáte na nejvyšší kostelní věž u nás. V březnovém vydání Kam po Česku jako správnou odpověď uvádíte 1a, tedy

katedrálu sv. Václava v Olomouci, což ale zřejmě není pravda. Chtěl bych se proto zeptat, odkud jste čerpali podklad pro odpověď 1a. Děkuji za odpověď. J. Houška

Vážená paní Stolinová, vážený pane Houško a mnozí další. Zcela správně se ptáte, proč ve výsledcích uvádíme, že věž katedrály sv. Václava (100,65 m) v Olomouci je nejvyšší, když správně je, že věž katedrály sv. Bartoloměje (102,6 m) v Plzni je vyšší. To je tak, soutěž jsme vyhodnotili správně – Plzeň, nicméně kolegyně, která zpracovává soutěže, se dopustila v březnovém vydání dvou podobných chyb, kdy popletla správnou odpověď. Za tyto chyby se Vám i všem čtenářům upřímně omlouvám.

Vážená paní vydavatelko! Moje vnučka Anička s Vámi ráda soutěží v soutěžích KAM po Česku. Nyní je velmi nešťastná z toho, že nemůže nikde na internetu nalézt pořadové číslo březnového magazínu KAM po Česku 2023. Můžete nám poradit? Předem Vám za informaci pro moji vnučku velmi děkuji. Ing. Josef Macner

Vážený pane Macnere, paní vydavatelka mi Váš dotaz předala k vyřízení, takže rád poradím. Jediným místem, kde lze dohledat všechna vydání našich magazínů, je archiv vydání na www.kampocesku.cz.

Luděk Sládek, šéfredaktor

Žižka opět vítězem (600 let)

Jan Žižka byl vojevůdce par excellence i jako slepý. Na jaře 1423 okusilo jeho vojenského umění u Hořic vojsko vedené Čeňkem z Vartemberka.

Jan Žižka od Antonína Brunnera, asi 1904

Pomník Jana Žižky z Trocnova na návrší Gothard, Hořice

20. dubna roku 1423 u Hořic. Žižka se přiblížil od Německého Brodu a spojil se s husity z Hradecka pod vedením Diviše Bořka z Miletínka. Historické prameny se různí, ale dnešní náhled na bitvu je následující. Žižka měl k dispozici zhruba 120 vozů a tři tisícovky mužů včetně jízdy. Opevnil se svojí osvědčenou vozovou hradbou na vrchu Gothard. Když se katolické vojsko přiblížilo, spustili husité palbu. Došlo k boji o vozovou hradbu, který se postupně překlápěl ve prospěch obránců. Na pokyn Žižky se zapojila pečota a donutila oddíly českých pánů k útěku. Nelze s jistotou ověřit ztráty na obou stranách, ale husité na tom byli podle Starých letopisů českých výrazně lépe. Další zprávy o vývoji v oblasti Jičínska a Bydžovska po bitvě nejsou známy, ale bojovný Žižka a jeho kumpáni si jako zákusek dali ještě v dubnu 1423 tvrz Kozojedy, kde upálili 60 jejich obránců.

-babok-

Domazlický sněm

(705 let)

Ludvík IV. Bavor svolal do Domazlic sněm, kde chtěl smířit Jana Lucemburského s českou šlechtou. Jan potvrdil své závazky (1310), slíbil propustit německé rytíře ze svého vojska a zaručil, že jim neudělí úřady.

Pražané otevřeli truhly králi Janu, Jos. Mathauser, 1905

„Úmluvy“ domažlické 23. 4. 1318 znamenaly vítězství šlechty. Nekoronovaným králem se stal královský podkomoří Jindřich z Lipé (až do své smrti 1329). Král Jan ztratil zájem o věci správy království a většinu času trávil v cizině. Pokud se vracel, potom jen pro peníze, zcela se totiž zaměřil na říšskou a evropskou politiku. Smlouva byla obnovena na dalším domažlickém sněmu 1331.

Antonín Fridrich

Předchůdce Národního muzea (205 let)

Z iniciativy skupiny českých šlechticů svoláním k „vlasteneckým přátelům věd“ bylo 15. dubna 1818 v Praze založeno Vlastenecké muzeum v Čechách. Předchůdce dnešního Národního muzea.

V červnu 1820 udělil císař František I. souhlas k založení muzea a po dalších dvou letech byly schváleny stanovy Společnosti Vlasteneckého muzea v Čechách. Jejím prvním prezidentem byl zvolen v prosinci 1822 hrabě Kašpar Mária ze starobylého rodu Sternbergů. Základem muzejních sbírek se staly různorodé dary jako rukopisy, přírodniny, tisk, památky hmotné kultury aj. Nejdříve byly shromažďovány v minoritském klášteře sv. Jakuba

Hrabě Kašpar Mária ze Sternberka (1761–1838)

na Starém Městě i v soukromých bytech. Prvním stálým sídlem muzea se stal Šternberský palác na Hradčanech (1819). Roku 1840 vypracoval František Palacký návrh na zbudování novostavby muzea, které mělo být postaveno na dnešním Smetanově nábřeží pod názvem Francisceum (na paměť císaře Františka I.). Projekt byl nakonec zredukován na pouhý pomník. Muzeum se tedy přestěhovalo roku 1846 do Nostického paláce na Příkopě, který však po nějaké době nedostačoval. Dalším nápadem bylo postavit muzeum nové na Karlově náměstí. Nakonec ale až v roce 1876 po návrhu Fr. L. Riegra darovala městská rada pro novou budovu velmi cenný a výhodný pozemek na horním konci Václavského náměstí. Veřejný konkurz na muzejní stavbu byl vypsán v roce 1883, vítězem se stal architekt Josef Schulz. Náklady na novou budovu muzea dosáhly úctyhodných asi dvou milionů zlatých.

-mp-

Přece odvolal (615 let)

Stanislav ze Znojma (cca 1351 – 11. 10. 1414) byl český filozof a teolog, mistr Univerzity Karlovy. Byl učitelem Jana Husa, Jeronýma Pražského i Štěpána z Pálče.

Exhumace Johna Wycliffa, z knihy Zákony a památky Johna Foxe, 1837

Byl také stoupencem reformátora Jana Viklefa. V dubnu 1408 se vydali se Štěpánem z Pálče do Říma a chystali se i na Pisánský koncil (25. 3. 1409). V Itálii ale byli zajati. Stanislava obvinila římská kurie na udání německého kolegy Jana Štětkny jakožto hlavu hnutí, jež hlásá Viklefovy bludy. Stanislav se zalekl. Odvolal a domů se vrátil o rok později, k čemuž přispěli Jan Hus, právník a kazatel Jan z Jesenice a astronom Křišťan z Prachatic. Postupně se od učení Jana Viklefa odklonil.

Alois Rula

Historická budova Národního muzea, Josef Schulz, 1885-1890

Historia magistra vitae

1. 4. 1628 (395 let)

Ferdinand II. jmenoval Valdštejna „císařským nejvyšším polním hejtmánem a generálem Océánského a Baltického moře“. V lednu mu postoupil vévodství meklenburské a v únoru jako léno Zaháňsko. Začal tak upevňovat své postavení v Pobaltí a přikročil k budování císařského loďstva.

4. 4. 1323 (700 let)

Král Jan **nechal převézt** svého sedmiletého **syna Václava** do Francie na výchovu ke dvoru jeho strýce, krále Karla IV. Sličného. 15. 5. 1323 se zde konal sňatek Václava se stejně starou Blankou z Valois. Na Karlově dvoře byl Václav i biřmován, a tak přijal jméno svého kmotra Karla.

5. 4. 1968 (55 let)

Byl založen **Klub angažovaných nestraníků** (KAN). Hlasováním na ustavující schůzi byli z členství vyloučeni členové politických stran. V krátké době měl KAN 40 až 50 tisíc zájemců o členství. Na podzim 1968 ale úřady neschválily jeho stanovy a činnost byla úředně ukončena.

7. 4. 1423 (600 let)

Na sjezdu nového bratrstva v Německém Brodě došlo k založení Žižkova tzv. Menšího (Nového) Tábora. Současně zde byl vydán (snad) organizační řád známý pod názvem **Žižkův vojenský řád**. Řád měl 12 bodů a měl přispět k poslušnosti vojska. Za svůj si jej nejvíce vzala tzv. orebitská šlechta.

8. 4. 1258 (765 let)

„Přemysl, krále Václava syn, jel z hradu pražského, když se náhle strhl vítr veliký a rytíře, jedoucího za knížetem, svrhl s mostu do příkopu. Kůň se zabil, ale rytíř se nic nestalo. Téhož dne **vítr mnohá stavení po městě zbořil**.“ (Kalendář hist. národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 339)

Malíř, folklorista i hudebník (160 let)

Ludvík Kuba se narodil 16. dubna 1863 v Poděbradech do rodiny řemeslníka jako druhorozený syn z jedenácti dětí. Od mládí projevoval umělecké sklony a kromě kreslení nacházel zálibu také v hudbě.

Ludvík Kuba, 90. léta 19. stol.

V Praze studoval současně varhanickou školu Františka Skuherského a kresbu v ateliéru Bohuslava

Schnircha. Absolvoval také studium na učitelském ústavu v Kutné Hoře. Po jeho dokončení pracoval jako podučitel a intenzivně se věnoval svému prvnímu dílu sbírky „Slovanstvo ve svých zpěvech“. Ve 28 letech vstoupil na Akademii výtvarných umění v Praze k Maxmiliánu Pirnerovi. Dále pak pokračoval na Akademii Julien v Paříži a na soukromé škole Antona Ažbeho v Mnichově. Od roku 1911 žil trvale v Praze. Pro určité neshody s uměleckým spolkem Mánes se věnoval především etnografické činnosti, za kterou se mu v průběhu let dostávalo řady ocenění. Kromě zájmu o slovanské národy studoval východní filozofie a umění. Osvojil si čínštinu, přestože v Číně nikdy nebyl, a možná i proto shromáždil díky svým

Ludvík Kuba, Český Krumlov – Předměstí, olej na lepence, 1911

přátelům hodnotnou sbírku čínského a japonského umění. Její část je uložena v Náprstkově muzeu. Ludvík Kuba je označován za umělce dvou století, ve své malířské tvorbě byl ovlivněn impresionismem i secesí. Zemřel v Praze 30. 11. 1956 a jeho urna byla uložena v urnovém háji v Kluku.

-PetraM-

foto © Wikimedia Commons

Zakladatel naší moderní grafiky (145 let)

Vítězslav Otakar Stretti se narodil 7. dubna 1878 v Plasích u Plzně. Proslavil se jako grafik, malíř a ilustrátor. Známý byl hlavně svými lepty staré Prahy a portréty významných osobností, jež podepisoval jménem Viktor Stretti. Zasadil se také o rozšíření zvyku posílat novoroční gratulaci jako PF, která se stala českým fenoménem.

Viktor Stretti, autotyp, 1943

Pocházel ze staré italské rodiny, která přišla do Prahy z malého města Forno v oblasti Piemontu v severní Itálii. Otec Karel Stretti, syn obchodníka, byl osobním lékařem rodu Metternichů a jeho životní družkou byla Marie Jahnová z významného uměleckého rodu. Viktorův talent byl v harmonickém prostředí rodiny Strettiů podporován již záhy. Jeho učitelé byli na Uměleckoprůmyslové škole v Praze Emanuel Krescenc Liška a Felix Jenewein, na Akademii výtvarných umění pak František Ženíšek. Své vzdělání dále prohloubil za doby studií v Mnichově, během nichž ovládl grafické techniky pod vedením grafika Petra Halma. Po roční vojenské službě

cestoval po Francii a zejména po Normandii a od roku 1902 byl asistentem na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Později působil jako úspěšný grafik a portrétní malíř. Byl členem spolků Mánes a Hollar a nositelem nejvyššího francouzského vyznamenání rytíř Řádu čestné legie. Dále byl členem pražské zednářské lóže Jan Ámos Komenský. Měl mladšího, leč známějšího bratra Jaromíra Stretti-Zamponiho, jeho synovcem byl malíř, grafik a ilustrátor Mario Zamponi a prasynovcem Karel Stretti, přední český restaurátor malířských děl. Viktor Stretti Zemřel na Dobříši 3. 3. 1957 a pohřben byl v rodinné hrobce na Vinohradském hřbitově.

-PetraMatz-

foto © Wikimedia Commons

1233

(790 let)

Přemysl Otakar II.

* 1233

† 26. 8. 1278

český král, moravský markrabě, vévoda rakouský, štyrský, korutanský a kraňský

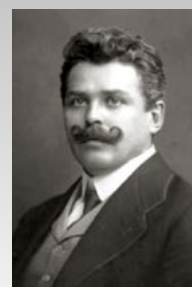
1348

(675 let)

Karlova univerzita

7. 4. 1348

první ve střední Evropě, fakulty artistická, právnická, lékařská, bohoslovecká

1873

(150 let)

Jan Janský

* 3. 4. 1873

† 8. 9. 1921

český lékař a objevitel čtyř základních krevních skupin

Kopčem, Mamutík, Minehava a Havranpírko (145 let)

To jsou jména spojená s osudy pravěkých hrdinů, které v dobrodružných románech oživil spisovatel Eduard Štorch. Svým vypravěčským talentem autor poutavě přibližuje život v pravěku.

Spisovatel, pedagog a archeolog Eduard Štorch

Eduard Štorch se narodil 10. dubna 1878 v Ostroměři. Od mládí byl výjimečně činný, intenzivně se zajímal

o archeologii, pedagogiku, novinářinu, skauting i o zdravý způsob života. Svůj život zasvětil dětem a mládeži, vyučoval v několika pražských školách, vedl skautský oddíl. Na vlastní náklady vybudoval proslulou Dětskou farmu na pražském Libeňském ostrově, která by mohla být z dnešního pohledu považována za přírodní nebo lesní školu, jejíž myšlenkou byla výchova mládeže prostřednictvím života v přírodě. Právě na Libeňském ostrově našel společně s chlapci ze skautského oddílu části mamutích klů, zubů a pravěkých kosterních pozůstatků. Oženil se s Boženu Vávrovou, která mu byla pomocnicí a podporovatelkou. Vlastní děti manželé neměli. Nejznámějším literárním dílem Eduarda Štorcha je historický román Lovci mamutů, odehrávající se

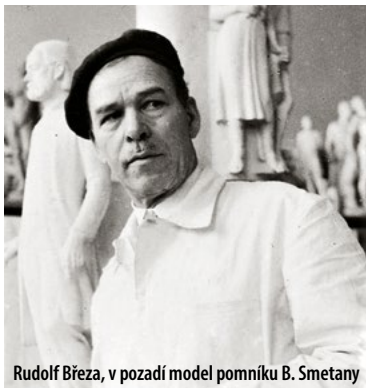

ve starší době kamenné. Kniha poprvé vyšla v roce 1918. Podobně čtivá jsou i další Štorchova díla: Osada Havranů, U Veliké řeky nebo Volání rodu. Přestože autorovy knihy ilustrovali i jiní výtvarníci, jednoznačně jsou navždy spojeny s ilustracemi Zdeňka Buriana. Proslulý spisovatel zemřel v roce 1956. Pochován je v obci Lobeč, kde se nachází i muzeum Eduarda Štorcha.

-nama-

Legionář, sochař, medailér (135 let)

Ve své době byl známou a oceňovanou osobností, dnes je již téměř zapomenut – český akademický sochař a medailér Rudolf Březa se narodil 5. dubna 1888 v Podolí u Brna v rodině strojního dělníka Jakuba Březy a jeho ženy Josefy, roz. Tůmové.

Rudolf Březa, v pozadí model pomníku B. Smetany

Nejprve se vyučil kamenosochařem v Brně a roku 1907 odešel do Prahy, kde absolvoval všeobecné studium na Uměleckoprůmyslové škole a speciálku u profesora Suchardy. Na studijních

pobytech ve Francii, Německu a Itálii se seznámil s renesančním a barokním uměním. Za první světové války sloužil v Haliči a na italské frontě. Přihlásil se do čs. legií, se kterými se dostal koncem války do Francie, ale také se účastnil bojů na jižním Slovensku. Seznámil se osobně s M. R. Štefánikem, kterému později sňal posmrtnou masku. Spolupracoval se vznikajícím „Památníkem odboje“ a je autorem řady portrétů a plastik tehdejších předních osobností politického a hospodářského života. Vytvořil oficiální znak Československých legií, ale k nejznámějším dílům patří pomník prezidenta Masaryka v Dobrovici, památníky odboje v Mnichově Hradišti, Praze-Vokovicích, Sadské, Lysé

Pomník obětem 1. světové války, Sadská, 1926

nad Labem aj. Z dalších význačných děl zaslouží pozornost také pomník mistra Jana Husa v Roudnici nad Labem nebo sousoší s plastikou Bedřicha Smetany v Olomouci. Umělecky činný byl do roku 1953, kdy vážně onemocněl. Zemřel 2. 1. 1955 a pochován byl u kostela sv. Matěje v Praze Dejvicích.

-alba-

1873
(150 let)
Antonín Švehla
* 15. 4. 1873
† 12. 12. 1933
český politik, 3x
předseda vlády,
předseda agrární
strany, hostivařský
statkář

1883
(140 let)
Jaroslav Hašek
* 30. 4. 1883
† 3. 1. 1923
český spisovatel,
publicista
a novinář, autor
humoristického
románu
o Švejkovi

1883
(140 let)
Hugo Francis Bezděk
* 1. 4. 1883
† 19. 9. 1952
česko-americký
sportovec, hráč
amerického
fotbalu, pozdější
trenér

Historia magistra vitae

9. 4. 1523 (500 let)

Král **Ludvík se** při návratu do Uher **zastavil v Olomouci**, kde na žádost moravských stavů potvrdil jejich privilegia a urovnal spory mezi pány a rytíři o obsazování městských úřadů. Moravští stavové mu naopak povolili mimořádnou berni na úhradu jeho dluhů a na vojenskou výpravu proti Turkům.

9. 4. 1948 (75 let)

Na základě retribučních dekretů prezidenta republiky vznikly tři typy institucí, které legitimně trestaly zločiny spáchané v době tzv. ohrožení republiky. Činnost zahájily **mimořádné lidové soudy**, které v poválečném období soudily případy kolaborantství za okupace.

14. 4. 1608 (415 let)

V Ivančicích na Moravě se sešel **sněm šlechty a prelátů**, který sesadil Ladislava Berku z Dubé z hejtmanského úřadu a zvolil do čela země direktorium pod vedením Karla z Lichtenštejna. Hlavou poselstva k vyjednávání s Rakousy a Uhrami byl zvolen Karel st. ze Žerotína.

16. 4. 1813 (210 let)

Byl vydán **nový finanční patent**, umožňující vydání anticipačních listů ve výši 45 milionů zlatých. Šlo o papírové peníze, které na rozdíl od předchozích bankocetlí vydávaných bez krytí v nepřiměřeném množství měly být přísně anticipovány (musely brát v úvahu státní příjmy).

14. 4. 1938 (85 let)

Byl **objeven Dóm gigantů** v Javoříčských jeskyních v Olomouckém kraji. Tyto jeskyně představují komplikovaný podzemní systém chodeb, dómu a propastí a vynikají rozsáhlou krápníkovou výzdobou. Ta je k vidění zejména v Dómu gigantů (původně Dóm gigantických krápníků) a Suťovém dómu.

Historia magistra vitae

19. 4. 1713 (310 let)

V tajné dvorské radě byla vyhlášena **pragmatická sankce**, v níž se císař Karel VI. pokusil zajistit nástupnictví v habsburských državách i v ženské linii (tzv. po přeslici). Tento nový nástupnický řád stanovil nedílnost monarchie i v případě vymření mužské linie Habsburků.

21. 4. 1918 (105 let)

V Římě byla uzavřena smlouva mezi italskou vládou a Československou národní radou o formování pravidelných vojenských jednotek v Itálii. Na základě této smlouvy vznikla **Československá divize v Itálii** přeměněná v prosinci 1918 na Československý armádní sbor v Itálii.

21. 4. 1938 (85 let)

Německá armáda měla podle plánu s minimálními ztrátami na životech obsadit ČSR. Základy plánu stanovil A. Hitler na schůzce s vrchním velitelem Wehrmachtu W. Keitelem 21. 4. 1938. Plán útoku na Československo nesl název **Fall Grün**. První plán z roku 1935 měl krycí název Schulung.

22. 4. 1418 (605 let)

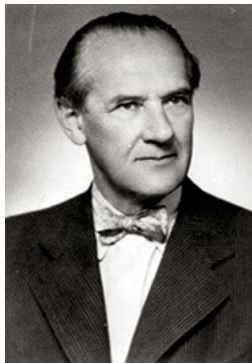
„**Koncil kostnický**“ v XLV všeobecném sedění svém rozkazem papežovým prohlášen byl za skončený... Tím ukončen byl sněm církevní, na němž odsouzeni byli čeští Mistři Jan z Husince a Jeroným Pražský.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, s. 381)

22. 4. 1953 (70 let)

Usnesením č. 17/1953 zřídila vláda **úřad tiskového dohledu**. Tento **cenzurní úřad** nebyl zřízen zákonem a vláda jej budovala jako svůj „neveřejný úřad“, a dokonce své usnesení ani nepublikovala. Po roce přešel úřad pod ministerstvo vnitra jako Hlavní správa tiskového dohledu.

Mnohostranný architekt (135 let)

Renomovaný český architekt, představitel art deco a funkcionalistické architektury **Ladislav Jan Josef Machoň** se narodil 28. dubna 1888 v Praze. Otec Václav byl c. k. profesor na vyšší reálce a za ženu si vzal Annu, rozenou Pernerovou, dceru slavného železničního inženýra Jana Pernera.

Ladislav Machoň

Machoňova pasáž, Pardubice

Žák Josefů Fanty a Schulze na pražské technice se zdokonaloval v ateliéru dalšího významného architekta Jana Kotěry. V roce 1917 si založil vlastní ateliér, ve kterém působil až do roku 1948, poté byl zaměstnán

v Útvaru architekta hl. m. Prahy. Aktivně se zapojil do květnového protifašistického povstání 1945. V 50. letech byl souzen, vězněn a v 60. letech rehabilitován. Projektoval a realizoval velké množství staveb, mezi nejznámější

patří dostavba Klementina, interiéry Právnické fakulty UK v Praze, dvojdům bratří Čapků na pražských Vinohradech a několik významných realizací v Pardubicích, jako byla Machoňova pasáž, budova Ředitelství pošt a telegrafů nebo Státní reálky. Navrhl památník J. A. Komenského v Naardenu. Věnoval se urbanismu – vypracoval mj. plán na zástavbu pražského Břevnova. S manželkou Bohumilou měl dva syny, Ladislava a Mikuláše. Zemřel 22. 12. 1973 v Praze a byl pohřben ve společné hrobce s Janem Pernerem na pardubickém Centrálním hřbitově.

Alice Braborcová

foto © Wikimedia Commons

Herec s francouzským šarmem i příjmením (105 let)

Diváky si dokázal podmanit nejen svým vystupováním a vycizelovaným hlasem, ale také cizokrajným původem, ačkoli se celý život považoval za hrdého Plzeňana.

Felix le Breux se narodil 5. dubna 1918 v západočeské metropoli. Kořeny jeho šlechtického rodu však sahají až do Francie, odkud jeho pradědeček, jenž vynikal v kuchařském umění, utekl před Velkou francouzskou revolucí, a v Čechách se oženil s hraběnkou z Ploskovic. Felix byl ale již od dětství uchvácen kouzelným světem divadla, a proto se mu rozhodl nejprve věnovat amatérsky v několika plzeňských souborech a coby gymnazista pak založil v roce 1936 Studentský avantgardní kolektiv Optimisté, ve kterém mimo jiné působil i Miroslav Horníček. Po bohatých

Felix le Breux

zkušenostech, zejména s postavami milovníků a reků, odešel do Prahy na konzervatoř, kterou absolvoval v roce 1941. Za okupace dostal příležitost účinkovat v divadle Uranie, Divadélku pro 99 Jindřicha Honzla, v Nezávislém divadle a také v Národním divadle. V této době se mu rovněž dostalo možnosti filmového debutu, a to ve snímku Otakara Vávry Okouzlená. Po válce přešel do nově vzniklého Divadla 5. května, kde se seznámil se svou druhou ženou, herečkou Alenou Kreuzmannovou, a kde se až do roku 1948, kdy soubor zanikl, věnoval charakterním a komickým

úlohám. Novou domovskou scénou našel v Divadle státního filmu, avšak jen do roku 1951. Poté musel přejít do Divadla E. F. Buriana, kde setrval sedm sezon. Posledním divadelním domovem se mu stala Městská divadla pražská, která mu přinesla nejednu velkou úlohu a i nejedno ocenění. Film a televize mu nabízely především menší a střední úlohy, avšak v roce 1964 získal životní roli v komedii Poslední růže od Casanovy, kde ztvárnil stárnoucího Casanovu. Díky svému hlasu se uplatnil také v rozhlase a dabingu. A pokud zrovna nehrál či neučil na DAMU nové herecké generace, tak se ve volném čase věnoval rybaření a kutilství. Felix le Breux zemřel v Praze 4. února 1974 a byl pohřben na hřbitově v Šárce.

Tereza Blažková

foto © Wikimedia Commons

1913

(110 let)

Jan Anastáz Opasek

* 20. 4. 1913
† 24. 8. 1999
římskokatolický kněz, básník, teolog, opat břevnovského kláštera

1913

(110 let)

Ljuba Hermanová

* 23. 4. 1913
† 21. 5. 1996
česká herečka, muzikálová a operetní zpěvačka a šansoniérka

1923

(100 let)

Josef Langmiller

* 12. 4. 1923
† 8. 8. 2006
český divadelní, filmový, televizní, rozhlasový herec a uznávaný dabér

Stvořitel chobotnic z Čertovky i pana Tau (95 let)

„Hovoří CML, omyl v propočtu. Evakuaci zrušit. Objekt mine Zemi. Centrální mozek lidstva se omlouvá.“

Spisovatel, scenárista Ota Hofman

buňkou, Lucii, postrach ulice, nebo Chobotničky, co si říkají „Modrej“ a „Zelená“ a bydlí nad pražskou Čertovkou. Autorem scénářů pro dnes již kultovní dětské filmy a seriály byl populární spisovatel a scenárista Ota Hofman. Prozaik a autor literatury pro děti se narodil 10. dubna 1928 v Praze. Odmaturoval na pražském gymnáziu v roce 1948. Po dvou semestrech strávených na Právnické fakultě přešel na FAMU, kde vystudoval obor filmová dramaturgie a scenáristika. Ve filmovém studiu na Barrandově pracoval jako scenárista

Návštěvníci z Edice České televize

a dramaturg, v roce 1970 se stal vedoucím dramaturgem tvůrčí skupiny filmů pro děti a mládež a o dvanáct let později vedoucím scenáristického oddělení. V tvůrčím životě Oty Hofmana se protínala literární próza, jeho knihy byly přeloženy do 15 jazyků, s filmovými a televizními scénáři, na kterých spolupracoval s Jindřichem Polákem. Napsal scénáře k více než 30 celovečerním filmům, mnohé z nich získaly mezinárodní ocenění. Ota Hofman zemřel náhle 17. května 1989 ve věku 61 let.

-namo-

foto © Metro.cz, Edice ČT

Kdo by je neznal: Návštěvníci z budoucnosti, Pana Tau s kouzelnou

Temperamentní herecká osobnost (70 let)

Ivan Luňanský se narodil 19. 4. 1953 na pražském Žižkově, kde prožil své mládí. Byl to nadaný herec, člen činohry Národního divadla, cestovatel, milovník zbraní a bojových umění.

Ivan Luňanský

Rusi, vzhlížel a rád poslouchal jeho vyprávění z války. Díky němu přilnul ke všemu, co se týkalo železa a zbraní. Přesto po škole zvítězila jeho touha po umění a Ivan se chystal na JAMU v Brně. Ale zasáhl otec a rozhodl, že se půjde učit na obor elektromechanik do pražských Dopravních podniků. V roce 1971 se vyučil a tajně podal přihlášku na DAMU, úspěšně. Od roku 1975 hostoval v menších rolích v Národním divadle v Praze, kde byl po ukončení studia angažován jako člen činohry. Nastudoval tu více než 20 divadelních her. Byl často obsazován do televizních pohádek a filmů. K jeho zálibám patřil historický šerm a bojová umění, která v něm vzbudila zájem o buddhismus. Lákala ho odvěká touha navštívit a poznat Tibet, což nebylo možné, a proto uvítal

Ivan Luňanský v pohádce Pták Ohnivák, 1980

možnost nabídky zpravodaje, tehdy Československé televize, vycestovat alespoň do Vietnamu, kde chtěl natočit dokument. Když opouštěl Československo, určitě netušil, že se už zpět živý nevrátí. Zahynul za dosud nevyjasněných okolností 1. 8. 1983 a pochován byl v Praze na Olšanských hřbitovech.

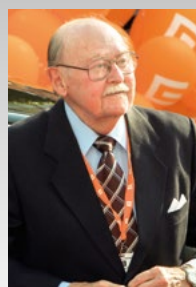
Petra Matznerová

Luňanský měl dva sourozence a velmi přísnou výchovu. Ke svému otci Štěpánovi, který pocházel z Podkarpatské

foto © https://zenyso.cz; reprofoto Pták Ohnivák

1923
(100 let)
Stanislav Konopásek
* 18. 4. 1923
† 6. 3. 2008
český hokejista, stříbro z OH 1948 ve Svatém Mořici, mistr světa 1947, 1949

1923
(100 let)
Lubomír Lipský
* 19. 4. 1923
† 2. 10. 2015
český divadelní, filmový a televizní herec a komik, bratr režiséra Oldřicha Lipského

1928
(95 let)
Kamila Moučková
* 8. 4. 1928
† 24. 11. 2020
česká rozhlasová hlasatelka a první televizní moderátorka zpráv

Historia magistra vitae

23. 4. 1988 (35 let)

Arcibiskup pražský, kardinál František Tomášek vydal symbolicky v den svátku sv. Vojtěcha **pastýřský list**, ve kterém požadoval nevměšování státu do vnitřního života církve. Směřoval jej premiérovi Lubomíru Štrougalovi a připomínal v něm perzekuci, které je církev vystavována.

24. 4. 1938 (85 let)

Předseda Sudetoněmecké strany Konrad Henlein vyhlásil v Karlových Varech na stranickém sjezdu tzv. **Karlovarský program** jako souhrn požadavků na československou vládu. Program obsahoval osm bodů, které vznikly po poradě s Adolfem Hitlerem 28. 3. 1938.

27. 4. 1978 (45 let)

Aktivisté Charty 77 založili **Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných**, který sledoval osudy osob, jež byly trestně stíhány za projevy svého přesvědčení nebo se staly obětí policejní či justiční zvrůle, upozorňovala na ně domácí i zahraniční veřejnost a snažila se jim i jejich rodinám pomoci.

28. 4. 1898 (125 let)

Český herec, zpěvák, libretista, překladatel a hudebník **František Paul** se narodil 28. 4. 1898 v Pardubicích († 8. 11. 1976). Se svou třetí ženou herečkou Evou Šenkovou měl dceru, taktéž herečku, Janu Paulovou. Celkem byl otcem 7 dětí. Od roku 1954 působil v Hudebním divadle Karlín.

28. 4. 1948 (75 let)

Od tohoto dne do konce roku 1948 **přijal parlament sérii znárodnovacích zákonů**. Byly zestátněny průmyslové a potravinářské závody nad 50 zaměstnanců, podniky stavební, dopravní, polygrafické, velkoobchod a zahraniční obchod, cestovní kanceláře a léčebné ústavy.

PROTOŽE VÍM,

JAK DŮLEŽITÉ JE

NA SOBĚ STÁLE PRACOVAT,

ŽIJU #PROSTEJINAK

Jáchym,
evolucionář
a náš pravidelný
návštěvník

evo
lut
ion
FESTIVAL

Festival pro všechny, kteří to vidí #ProsteJinak

21. - 23. 4. 2023

VÝSTAVIŠTĚ PRAHA
HOLEŠOVICE

www.festivalevolution.cz

Legionář, diplomat, zednář, odbojář (130 let)

Jiří Jan, křtěný Augustin, se narodil 9. dubna 1893 do rodiny pražského kupce a měšťana Augustina Sedmíka a jeho ženy Marie, roz. Čmolíkové. Vystudoval gymnázium a abiturientský kurz při Československé obchodní akademii v Praze.

Po osmi semestrech Filozofické fakulty Univerzity Karlovy přeřušil jeho studia povolávací rozkaz do rakousko-uherské armády. Narukoval 14. 7. 1914 a odvelen byl na ruskou frontu. Padl do zajetí a 20. 5. 1916 vstoupil do čs. legií. V srbské armádě se účastnil bojů na Dobrudži, 1917 byl důstojnickým delegátem na kyjevském sjezdu a také sekretářem Masaryka. S tím pak koncem září 1917 odjel do Petrohradu a jako čs. atašé byl přidělen ke štábu polských vojsk v Novonikolajevsku. Po sibiřské magistrále a přes Japonsko se dostal do Ameriky jako vojenský atašé. Legie opustil 30. 11. 1920. Po návratu domů nastoupil 1. 5. 1921 u ministerstva zahraničí. Stal se tajemníkem politicky i lidsky blízkému Edvardu Benešovi, kterého dokonce jako hlavní reformátor čs. svobodného zednářství přivedl do lóže Komenský, kam byl Beneš přijat 19. února 1927. Dosáhl titulu odborový rada, byl členem sociálnědemokratické strany, za

Jiří Sedmík před rokem 1937

kteřou kandidoval i do parlamentu (1935). Po Mnichovu stál konce roku 1938 u zrodu organizace Politického ústředí. Po vyhlášení Protektorátu byl dán 31. 5. 1939 na nucenou dovolenou a zakrátko musel odejít do výslužby. Zapojil se do odbojového hnutí v rámci Politického ústředí, úzce napojeného na Beneše. Byl také členem skupiny bývalého policejního rady Karla Jaroše, napojené na vojenskou odbojovou organizaci Obrana národa. Jiří Sedmík byl zatčen 8. 4. 1940 a prošel věznicemi na Pankráci (do 28. 9. 1940), v Drážďanech (do konce května 1941), v Gollnowě (do května 1942) a v Berlíně – Moabitu. Německý lidový soud v Berlíně ho 12. 6. 1942 odsoudil k trestu smrti a popraven byl 18. 12. 1942 v Berlíně-Plötzensee. Zanechal tu manželku Růženu a dvě dcery, Jiřinu a Alenu. Po válce byl 26. 6. 1946 in memoriam jmenován vrchním odborovým radou a ministerským radou.

Josef Grof

foto © Wikimedia Commons

Český vynálezce zbraní (165 let)

V rumunském Velkém Veradině (Oradea) se narodil 6. dubna 1858 do rodiny puškaře Sylvestra Krnky syn Karel. Později významný český vynálezce a konstruktér zbraní.

Když ukončil maďarskou a německou obecnou školu v Uhrách a Petrohradě, pokračoval na nižší reálce ve Vídni a vyšší reálce v Praze, Panské ulici. Před maturitou školu opustil a dal se na výrobu zbraní. Nejprve v Praze a od roku 1876 na vídeňském předměstí Kaiserebersdorf, kde se vyráběly náboje. Po návratu domů pracoval v otcově pražské zbrojní továrně v Michli. Po ukončení kadetní školy byl v hodnosti poručíka povolán k 36. pěšímu pluku do Mladé

Ing. Karel Krnka; J. Vilímek, Zlatá Praha 1886–1887, č. 19

Boleslavi. V letech 1882–1884 zkonstruoval samočinnou pušku „Werndlovku“, uvedenou do zbrojní výroby, a k 1. 1. 1887 odešel do zálohy. Jeho následný pokus o založení české zbrojovky se nezdařil. Při Zemské jubilejní výstavě roku 1891 vystavoval svoji samonabíjecí vojenskou pušku, samonabíjecí brokovnici a samonabíjecí pistolí. V letech 1898 až 1908 pracoval jako hlavní inženýr a ředitel v rakouské firmě G. Rotha ve Vídni a uvedl do výroby pistolí Roth-Steyr M1907 používanou do roku 1942. V době 1.

sv. války byl rakouskými úřady střežen a vyslýchán pro velezradu. Po vzniku Československa nabídl své služby vlasti a od roku 1922 pracoval pro Zbrojovku Praga, od jara 1925 pro Zbrojovku Brno. Karel Krnka zemřel na tuberkulózu plic 25. 2. 1926 v Praze na Královských Vinohradech a pohřben byl 2. března na Vinohradském hřbitově.

Pistole Roth-Steyr M1907

-mf-

foto © Wikimedia Commons

Upálit, upálit, upálit...

Lidový zvyk pálení čarodějnic o magické noci z 30. dubna na 1. května je u nás znám asi od poloviny 19. století. Doklady o dřívějším pálení ohňů v tento den nejsou. Běžnější byla jiná magická noc, a to z 23. na 24. června, předvečer svátku sv. Jana Křtitele – svatojánská noc.

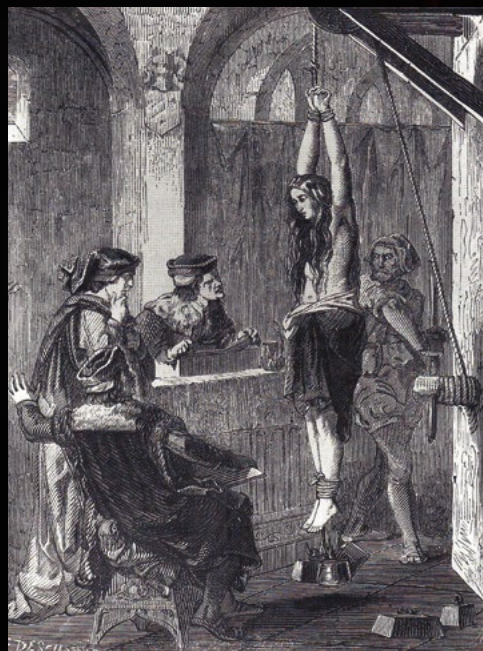
Valpuržina noc – v německy mluvících zemích a Skandinávii svatá Valpuržina noc (pálení čarodějnic) – byla slavena ohňovými obřady z 30. dubna na 1. květen jako Walpurgisnacht, kdy se prý slétají čarodějnice na Brocken (Blocksberg), nejvyšší horu pohoří Harz. Z této mytologie čerpal například člen řádu bavorských iluminátů Johann Wolfgang von Goethe pro své celoživotní dílo, veršovanou tragédii Faust. Název je odvozen od sv. Walburgy – do středověku slavená 1. května (den svatořečení). Valpuržina noc byla slavena vpředvečer svátku „tancem do máje“. Ve Skandinávii se jí říká Vappu nebo Vappen (finsky) a Valborg (švédsky), u májového ohně se při ní zpívá, baví a pije, podobně jako v Německu.

Ďábel, který dává čarodějnicím kouzelné loutky, z procesu s Agnes Sampsonovou, 1591

Valpuržina noc, scéna z Fausta, mědirytina W. Jury, 1829

Žena obviněná z čarodějnictví, z knihy Émila Deschamps (1822–1893)

Malleus maleficarum – Kladivo na čarodějnice, vydání z roku 1669

Mary Walcott, Salemský čarodějnický proces, rytina 1876

Filipojakubská noc – přichází přes Sudety a silné německé komunity u nás jako alternativa Valpuržiny noci. Tradice se šířila zemí od poloviny 19. století, odkdy byla také zakazována. Svátek sv. Filipa a Jakuba Menšího připadal původně na 1. května. Po katolickém zemětřesení v liturgickém kalendáři se svátek přestěhoval na 3. května. To může dnes někoho mást, protože se „filipojakubská noc“ dál slaví v noci z 30. dubna na 1. května. Proto se označení „filipojakubská“ vytrácí a nahrazeno bylo nám známějším „čarodějnice“.

Beltain – gaelský svátek v noci z 30. dubna na 1. května spojený s pálením ohňů, neměl původně nadpřirozený či čarodějnický podtext. Byl „jen“

svátkem očistných ohňů. Jakmile byly uhašeny ohně a ohniště, byl rozdělán „teine éigen“ (živý oheň), kterým byly zažehnuty dvě velké hranice, mezi kterými byl vyváděn dobytek na pastvu, aby získal ochranu před dobytčím morem a dalšími nemocemi. Lidé mezi ohni procházeli, aby si přivolali štěstí, vyléčili neplodnost a podle některých legend aby se setkali s dušemi svých zemřelých předků, kteří se přišli po dlouhé zimě ohřát k ohňům. Poté, co v irské křesťanské pseudohistorii Milesané svedou poslední závod o usazení v Irsku tohoto dne, byla noc z 30. dubna na 1. května spojována také s čarodějnicemi a nadpřirozenými bytostmi, jež kradou lidem jídlo.

Sabat – pálení čarodějnic převládlo nad tradicemi očistných ohňů. A tak v noci z 30. dubna na 1. května přilétají čarodějnice na košťatech na vybrané kopce, kde pořádají sabaty. Čarodějnický, čarodějný, černý sabat, nesprávně Valpuržina noc – jde o noční orgie čarodějnic vedených ďáblem. Čarodějnictví má svůj původ v evropském upalování čarodějnic v 15.–18. století. Slovo sabat je odvozeno z latinské podoby hebrejského šabat (odpočinek). A právě ve středověké Evropě výraz přerostl v popis nekřesťanských, nepřátelských svátků a byl přenesen na údajné svátky čarodějnic. **Šabat** (sabat, šábes) v judaismu nemá nic společného s čarodějnictvím, je to sedmý den v týdnu věnovaný odpočinku. Naproti tomu květnový židovský svátek **Lag ba-omer**, který nepramení z Tóry, ale z Talmudu, připomíná naše pálení čarodějnic. Dodržuje zvyky zapalování velkých hranic a vystřelování šípů, což trochu připomíná náš zvyk vyhazování zapálených košťat do vzduchu. Ale o čarodějnicích a čarodějnictví ani zmínka.

Magická noc z 30. dubna na 1. května 2023 budíž pálením temných sil jen v nás.

Luděk Sládek

TRIPPER CHALLENGE

PŘIJMI VÝZVU A VYSTOUPĚJ AŽ NA VRCHOL

WWW.TOJEVYZVA.CZ

Pozvánka do Českého muzea stříbra v Kutné Hoře

České muzeum stříbra v Kutné Hoře sídlí v gotickém Hrádku a nabízí řadu zajímavých atrakcí.

Na Hrádku můžete zhlédnout jednak budovu Hrádku a expozice v něm. V Hrádku lze až do 29. října vidět archeologickou výstavu Bylany – život prvních zemědělců nebo výstavu medailí pod názvem Kutná Hora v kovu ražená.

Můžete také navštívit středověký stříbrný důl a dovést se vše od těžby stříbra až po ražbu mincí. Zde doporučujeme rezervaci prohlídek.

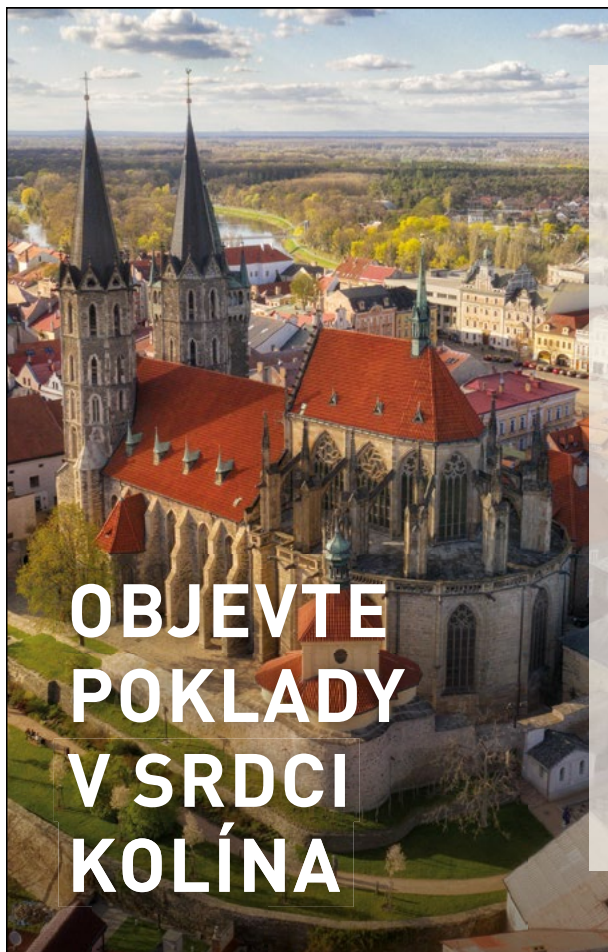
Dalším zajímavým objektem muzea je Kamenný dům, který kromě expozic o dějinách města v 17.–19. století a stavitelství doby jagellonské do konce listopadu nabízí výstavu Kutnohorský Jandův odborný závod, plynmistr a motocykly. Letos se muzeum připojilo k oslavám 300letého úmrtí významného českého architekta

Hrádek – sídlo Českého muzea stříbra

J. B. Santiniho-Aichela menší výstavou Ozvěny sedleckého kláštera. Od dubna si v Kamenném domě můžete též prohlédnout obnovenou expozici ke kutnohorským cechům.

České muzeum stříbra, p. o.
Barborská 28, 284 01 Kutná Hora
tel.: +420 327 512 159
mobil: +420 733 420 366
e-mail: info@cms-kh.cz
www.cms-kh.cz

**OBJEVTE
 POKLADY
 V SRDCI
 KOLÍNA**

Máte pocit, že vás v Čechách už nic nepřekvapí? Nechte se zlákat na výlet do královského města Kolína. Ať už přijedete na kole, vlakem, autem či dorazíte pěšky, čeká na vás řada krásných, dosud málo objevených míst.

Na Bartolomějském návrší na vás dýchne poetická nálada historického zákoutí města. Bohatě zdobenou kostnicí v duchu „memento mori“, zelené parkány i zvonicí s výhledem a chrámovým pokladem, to vše najdete při procházce tímto ojedinělým areálem.

Kolínský židovský klenot, Jeruzalém na Labi, představuje ojedinělý soubor židovských památek. Navštívit můžete bývalé židovské ghetto, synagogu nebo unikátní starý židovský hřbitov. Procházka po místech, kudy kráčela krutá historie, patří k silným zážitkům pro každého návštěvníka.

Kolín i celé Kolínsko se pyšní velkým množstvím celoročně otevřených památek se strhujícími příběhy. Nezbyvá, než je začít objevovat.

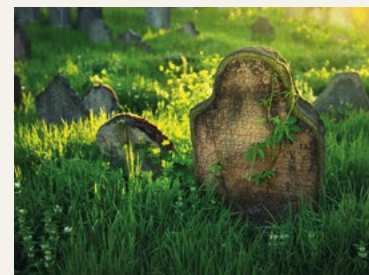

Foto: Míra Lachec, Josef Čáslava, Ladislav Renner

Anděl se usadil nad schodištěm Kladenského zámku, stěny chodeb se staly portálem do minulosti...

Interiér Kladenského zámku ozdobila zrestaurovaná soška barokního andělíčka. Dílo z 18. století pocházející ze Sousosí Panny Marie na náměstí Starosty Pavla v Kladně si nyní návštěvníci mohou prohlédnout cestou do prvního patra kladenské kulturní památky. Okno do hluboké historie Kladna zase otevřely zdařilé obrazové nástřiky na stěnách zámeckých chodeb a historická zobrazení v nových vedutách.

O několik novinek se rozšířil historický prohlídkový okruh Kladenským zámek. První z nich je socha barokního andělka z Mariánského sousosí stojícího na hlavním kladenském náměstí. Sousosí značně poškodily povětrnostní podmínky ve městě, zplodiny z poldovských komínů způsobily, že písčovitá sousosí zcela zčernalo. Začátkem 90. let minulého století byly proto sochy odborně vyčištěny a zrestaurovány ateliérem akademického sochaře Antonína Koláře z Hlásné Třebáně. Během prací se bohužel zjistilo, že jeden z andělků je poškozen natolik, že ho nelze na sousosí vracet. Originál byl proto sejmut, nahrazen zdařilou kopií a zrestaurován.

Sochař a restaurátor Marcel Hron sochu odborně vyčistil, zpevnil a opravil odlomenou ruku. Pro umístění pod širé nebe by však byla nutná i tzv. hydrofobizace, tedy napuštění sochy chemickou látkou zvyšující odolnost vůči vodě. Ta by ale nechránila sochu natrvalo, po čase by mohly vznikat trhliny, a dílo by pak bylo ztraceno navždy. Z tohoto důvodu se andělíček usadil u nás nad schodištěm v levém křídle a z výklenku okna shlíží na návštěvníky zámku.

Další novinkou historického okruhu je řada vedut a tisky obrazů a textů vertikálně natisknutých přímo na zeď originální metodou wall-ink. Na zdech zámeckých chodeb a schodišť vkusně přibližují historii města a samotné budovy zámku. K vidění je vůbec nejstarší vyobrazení Kladna, dále obrazy ze středověku s městskými hradbami, vodním příkopem okolo zámku, původní kostelíkem a tehdy ještě jednoduchým mariánským sloupem na náměstí, vedle kterého údajně stával pranýř. Pro porovnání s dnešní barokní podobou zámku z doby benediktinské je nástěnným tiskem představen stavební vývoj objektu zámku. Zámek má historii mnohem starší a přímo na omítkách uvidíte také jeho podobu renesanční a středověkou, kdy byl zámek ještě tvrzí. Těšíme se na vaši návštěvu!

www.kladenskyzamek.cz

Dačice – po stopách minulosti

Dačice se řadí k nejstarším městům jihozápadní Moravy a letos si připomínají 840 let od první písemné zmínky, která se váže k roku 1183. Není to ale jediné výročí, své 180. narozeniny letos slaví také vynález z Dačic, kterým je naše známá a sladká kostka cukru. Jsme na ni náležitě pyšní, a proto se s ní při návštěvě města setkáte hned na několika místech.

Centrum města bylo v roce 1990 prohlášeno za městskou památkovou zónu a dochované památky patří do období renesance a baroka. Dominantou města je farní kostel sv. Vavřince s mohutnou renesanční věží, která je v letních měsících přístupná a je z ní krásný výhled do okolí.

Nejvýznamnější památkou je Státní zámek Dačice. Jeho interiér ukrývá skvosty v podobě nádherné secesní knihovny, unikátního empírového schodiště či novobarokní kaple. Prohlídková trasa autenticky zachycuje život šlechty v průběhu 19. a na počátku 20. století.

Historické památky na vás čekají nejen v městě. Zdejší krajinu zdobí stovky kapliček, křížů, božích muk a návesních kostelíků, ke kterým se můžete vydat po značených i doporučených trasách autem, vlakem, na kole i pěšky.

 Dačice

Infocentrum Dačice
Palackého nám. 1, 380 01 Dačice
tel.: +420 384 401 265
e-mail: info@dacice.cz
Facebook: [@infocentrumdacice](https://www.facebook.com/infocentrumdacice)
www.dacice.cz

Bronzový lev s erbem s československým znakem, premonstrátský klášter, Strahov

NEJ České republiky

Stejnomený seriál pro rok 2023 přináší poznání málo známého, až utajeného. Odměnou úspěšným řešitelům bude dobrý pocit z vyřešení hádanek a nějaká maličkost od redakce.

1. Největší rybník na světě se jmenuje...

- a) Svět
- b) Bezdrev
- c) Rožmberk

2. Kde najdeme naše nejstarší eskalátory?

- a) v pražském obchodním domě Bílá labuť
- b) v obchodním domě ve Zlíně
- c) v obchodním domě Prior v Pardubicích

3. Nejstrmější železnici u nás je...

- a) úsek Volary – Kubova Huť
- b) Zubačka z Tanvaldu do Harrachova
- c) Pražský Semmering

4. Největší menhir u nás je...

- a) Zakletý Mnich, Drahomyšl
- b) Měsíční kámen, Javorník na Šumavě
- c) Kamenný pastýř u Klobuk

5. Nejteplejší minerální pramen u nás je...

- a) karlovarské Vřídlo
- b) karlovarský Zámecký dolní
- c) karlovarský Karla IV.

6. Na kterém obchodním domě byl použit nejstarší neonový nápis u nás?

- a) 1939, obchodní dům Bílá labuť v Praze
- b) 1931, obchodní dům Centrum v Brně
- c) 1932, obchodní dům Brouk a Babka v Plzni

7. Nejvýše stojící socha u nás je...

- a) socha Malý Martan na Ještědu
- b) socha Radegasta na hřebenu Radhoště
- c) slůně na Králickém Sněžníku

Své odpovědi nám posílejte do 15. dubna z www.kamposcesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od redakce zajímavé ceny.

Proč se to říká?

Naše mateřtina je bohatá, i když občas si vypůjčí nějaké slovo, především z němčiny. Aby ne, vždyť jsme byli dlouhá léta poněmčovani.

Když se někomu chce plakat, je mu do pláče, můžeme říct, že nabírá nebo bude **natahovat moldánky**. Slovní spojení užíváme častěji u žen, dívek, holčiček, u opačného pohlaví zřídka, snad jen u malých hochů. Moldánky jsou tuze hezké, leč nečeské slovo. Jednalo se o označení hudebního nástroje, jakousi primitivní píšťalu. Slovník spisovného jazyka českého ji před mnoha lety popsal jako „retná píšťalka z rákosu, primitivní hudební nástroj“. Ovšem je tu i další hudební nástroj, co si dělá zálsuk na moldánky. Přesněji malé dudy na Chodsku – mudlánky, slovensky mulitánky, polsky multánky a v encyklopedii Universum dudy – moldánky. Slovo pochází ze země postupně známé jako Mulitany, Multany, Multánsko, Moldova, Moldávie, Moldavsko a píšťala dostala jméno po moldavských pastýřích, kteří na ni hráli.

Naproti tomu sousloví **ronit krokodýlí slzy** se užívá, abychom popsali neupřímné vyjádření smutku. Jeho historie se ukrývá ve středověku, kdy vznikla pověra, že krokodýl při zabíjení a pojídání kořisti bulí. Podle jiných se mýtus zrodil ve 14. století a po vydání knihy Cesty sira Johna Mandevilla, tedy o dobrodružstvích rytíře v Asii. Na

jejich stránkách se dočtete: „Velcí hadi, kteří nemají jazyka, roní při požívání úlovku slzy.“ Hloupost si našla cestu do Shakespearových děl a od 16. století se staly „krokodýlí slzy“ součástí anglicky mluvících zemí.

Když s něčím nesouhlasíme, často nad tím mávneme rukou a procedíme pohrdlivě skrze zuby **„proti gustu žádný dišputát“**. Oba výrazy, jak gusto, tak i dišputát, pocházejí z latiny: gustus – chuť a dišputát je zkomoleninou disputatio – dispute, chcete-li učená rozprava či debata odborníků. Potom fráze proti gustu žádný dišputát říká, že o vkusu či chuti se nedá diskutovat.

Kde se vzal, tu se vzal **bludný Holanďan**. Souloví popisuje člověka bezradného, tápajícího, hledajícího správnou, možná svou cestu, ale i uplatnění či vykoupení. Bludný Holanďan byla opera

Richarda Wagnera, později známá jako The Flying Dutchman – Létající Holanďan (1843). Její námět vycházel z legendy o kapitánovi odsouzeném za rouhání k věčnému bloudění po moři. Wagner si vypůjčil námět o zakleté (prokleté) lodi z říše bájí a pověstí v Rize, kde dirigoval v letech 1837–1839. Původ legendy najdeme těžko, znám je pouze první písemný záznam o Bludném Holanďanovi v knize Život námořního důstojníka od Jeffreyho, barona z Reigersfeldu, 1830.

Luděk Sládek

Hradci neodoláš. Turistická sezona je tu!

Je to tady! Po nekonečných zimních měsících, kdy jsme se museli schovávat u kamen, se konečně otevírá nová turistická sezona v Jindřichově Hradci. Pokud plánujete svou další dovolenou nebo výlet, město Jindřichův Hradec by mělo být na vašem seznamu.

Hned 1. dubna město ožije tradiční akcí Velikonoční veselice s průvodem s řehtačkami a velikonočními dílnami v Muzeu Jindřichohradecka.

O velikonočních svátcích opět pobaví návštěvníky jindřichohradeckého zámku výstava zvaná „Splašená vejce“. Od Velkého pátku 7. dubna do Velikonočního pondělí 10. dubna bude možné navštívit pokoje s výstavou v individuálních prohlídkách. Důležitou novinkou letošních Velikonoc bude obnovení slavné, starodávné tradice rozdávání sladké kaše v Černé kuchyni, a to v sobotu 8. dubna.

V sobotu 29. dubna 2023 pořádá Destinační management Česká Kanada první ročník turistické akce nazvané Kanadský tulák – pochod Českou Kanadou. Účastníci se vydají z Jindřichova Hradce po trase stezky Českou Kanadou, která byla odhalena v loňském roce. Trasa 12 km povede po první etapě stezky Českou Kanadou z Jindřichova Hradce do Malého Ratmírova. Všichni účastníci se budou moci zúčastnit slosování o parádní ceny. Pro předregistrované se navíc bude losovat ještě jedna speciální cena navíc. Více info na stezkack.cz.

Tak na co ještě čekáte? Jindřichův Hradec vás vítá s otevřenou náručí a nabízí vám množství zážitků, které vás budou provázet ještě dlouho poté, co se vrátíte domů.

Infocentrum Jindřichův Hradec
infocentrum.jh.cz
ckanada.cz

Hrad Kotnov

– francouzský kastel nad řekou Lužnicí

Tábor je dobře známý skrze svou husitskou historii. Méně se ale ví o hradu, který tu nechal postavit Přemysl Otakar II. ve druhé polovině 13. století. Podle dosavadních znalostí se hrad pyšnil čtyřmi okrouhlými a jednou čtverhrannou věží.

Palác a další obytné i hospodářsko-provozní budovy byly postaveny podél obvodové hradby a uvnitř areálu se nacházela hluboká studna. Na východní straně byl vykopán 7 m hluboký a 16 m široký příkop, který odděloval hrad od města. Postupem času klesal obranný význam citadely a těžkou ránu jí zasadil i požár z roku 1532. Od té doby hrad sloužil především k hospodářským účelům, ale nacházela se zde i městská šatlava. V letech 1612–1613 byl areál hradu přestavěn na pivovar. V souvislosti

s výraznou modernizací jeho provozu se ve druhé polovině 19. století pokračovalo se stavebními úpravami hradních objektů. Do dnešní doby se tak dochovala pouze hradní věž zvaná Kotnov s krásným výhledem na zástavbu Starého Města a jediná dosud stojící městská brána zvaná Bechyňská. Dochovala se v téměř původním stavu z doby po roce 1420, kdy se začalo s její výstavbou. V působivém prostředí jejích gotických interiérů je umístěna stálá expozice Tábor, pevnost spravedlivých i královské

město, která představuje historii města od pravěku až po třicetiletou válku. Vyhlídkovou věž a expozici můžete navštívit od května do září každý den kromě pondělí. Areál hradu Kotnov je prohlášen za národní kulturní památku.

Kulturní tip na duben

22. 4. od 13.00 do 17.30 Loutkohrátky na nám. Mikuláše z Husí, VI. ročník nabídne loutkové pohádky, balónkovou dílnu, svět her, pohádkový kolotoč, loutkový ateliér, školu žonglování a další...

www.visittabor.eu

Kaplička v Lipnici

V malé vesnici Lipnice 3 km od Spáleného Poříčí můžete spatřit zajímavou stavbu – kapličku ve tvaru rotundy. Zvonice tu stála již v 18. století, ale ve století 20. byla zbořena.

Kaplička svatých Petra a Pavla

Po roce 2000 začalo město Spálené Poříčí s přípravou kapličky nové. Byla vystavěna z prostředků města a sbírky občanů. Na přání místních obyvatel byla zasvěcena sv. Petru a Pavlovi plzeňským biskupem Františkem Radkovským (2006). V roce 2018 byla doplněna instalací vitrážového triptychu „Povolání sv. Petra a Pavla Ježíšem“.

Lipnice je díky svému historickému tvaru *okrouhlice* vyhlášena vesnickou památkovou zónou.

www.spaleneporici.cz

Neoznačený na Ďáblickém hřbitově (110 let)

Jindřich Klečka se narodil v Oselcích u Nepomuku 7. dubna 1913. Do našich dějin se zapsal jako radiotelegrafista a účastník odboje za 2. světové války.

S Boženou Krotilovou se oženil po obsazení zbytku republiky nacistickým Němcem, 5. 7. 1939. Krátce nato začal pracovat jako nákupčí v obchodě se smíšeným zbožím u rodičů své ženy v Hodkovičkách. Práce mu dávala možnost během dne přebírat depeše a realizovat vysílání, což prováděl od dubna 1940. Po zátahu gestapa v Hodkovičkách 4. 5. 1941 se stal

Jindřich Klečka

hledanou osobou a musel přejít do ilegality. Díky několika kontaktům se mu podařilo přesunout k jinonické ilegální skupině. Zde s Otto Linhartem vysílal prostřednictvím radiostanice Sparta I, nejprve z podkrovní hostince „Na Staré“ a od 1. 8. 1941 z budovy jinonického akcízu, z bytu celního inspektora Karla Prokopa. Vysílání bylo v noci z 3. na 4. 10. 1941 zachyceno německou rádiovou kontraroz-

vědkou a proběhla razie gestapa. Odbojáři byli zatčeni a radiostanice s dokumenty zabavena. Jindřichu Klečkovu se podařilo část depeší zničit a uprchnout do patra s pomocníkem radistů Antonínem Němečkem. V nastalé bezvýchodné situaci Klečka výstřelem do hlavy spáchal sebevraždu. Jeho ostatky byly pohřbeny do neoznačeného hrobu na Ďáblickém hřbitově. Po válce byl Jindřich Klečka povýšen in memoriam do hodnosti poručíka.

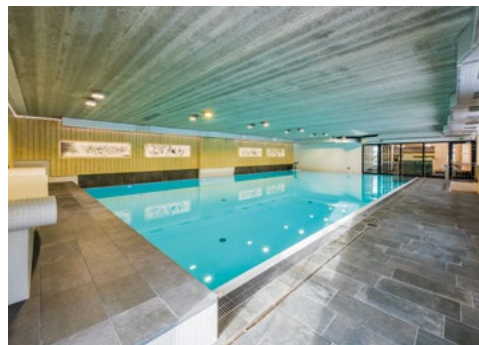
Miroslav Foltýn

Budova akcízu v Jinonících

Prášilská Chalupa překvapí wellness i bazénem

Šumava je plná krásných zákoutí. Jedním z nich jsou Prášily a jejich okolí. Turistické zázemí, které nabízí, nedávno obohatil hotel Chalupa. Vyniká moderním designem, bohatým wellness zázemím s bazénem a skvělými snídaněmi.

vzdušné, stejně jako světlé koupelny s WC a sprchovým koutem. Nechybí minibar, trezor, TV, WiFi, vlastní balkon a vynikající bufetová snídaně složená z lokálních produktů.

Čistá příroda

I když mají Prášily za sebou bohatou historii, pro turisty se otevřely až po stržení železné opony v 90. letech 20. století. Díky tomu je přírodní okolí nádherně zachovalé. Prozkoumat jej lze pěšky nebo na kole.

Chalupa na dobrém místě

Jednou z nejnovějších možností ubytování v Prášílech je wellness hotel Chalupa. Moderní

horská stavba s parkovištěm hlídáným kamerami těží z výhodné polohy mimo hlavní silnici – stojí uprostřed botanické zahrady s výhledem na Prášilský potok.

Interiéry provoněné dřevem

Na prvním místě je v Chalupě pohodlí hostů. Nadstandardně vybaveným dvoulůžkovým pokojem a dvoupokojovým apartmá se 4 lůžky vedoucí obklady a doplňky ze dřeva. Místnosti jsou

Po výletu do bazénu

Chalupa nabízí své wellness centrum s 20metrovým bazénem (hloubka 1,43 m), který je vybaven protiproudem, 12 podvodními masážními tryskami, chrlíči a skvělou vyhřívanou lavicí. Bazén doplňuje sauna, parní lázeň a příjemná odpočívárna.

Tady se nebudete nudit celoročně!

www.hotelchalupa.cz
www.prasilskeyraj.cz

Z Domu přírody Českého lesa na Chodovské skály

Zveme vás na 9 km dlouhý rodinný výlet do oblasti Chodska. Trasa vás zavede do okolí Klenčí pod Čerchovem při okraji chráněné krajinné oblasti Český les.

Výchozím místem i místem návratu je Klenčí. Zde můžete navštívit Dům přírody Českého lesa. Expozice je věnovaná zdejší přírodě a historii. Nudit se tu nebudou ani děti. Výlet je středně náročný, na Výhledy vás totiž čeká jeden táhlý stoupek. Cesta vede po turistických značkách.

Slepý křehký

křehké. Kovově lesklý slepýš je naším jediným beznohým ještěrem. Není to tedy had, ale ještěrka. Zakrnělé zbytky končetin jsou patrné jen na kostře.

To není obyčejná skála, ale křemenný val

Český křemenný val je evropskou raritou. Táhne se v délce asi 100 km a pro západní Čechy je typický. Zformoval se před asi 380–300 miliony lety. Na rozdíl od okolní horniny vysoce odolný křemen nezvětrává. Na skále také můžete vidět narůžovělou křemennou žilovinu.

Do přírody se s námi můžete vydat i jinak. Stačí si vybrat na www.snamidoprirody.cz.

www.nature.cz

Dům přírody Českého lesa

Chodovské skály

Krásný výhled vás čeká nejen na Výhledech, ale také v nedaleké obci Chodov. Z vyhlídkového místa v přírodní památce Chodovské skály je vidět do blízkého okolí – z jedné strany k Domažlicím a z opačné na hřebeny kolem Čerchova.

Během teplých a slunečných dní tu můžete zahlédnout ještěrky živorodé nebo slepýše

foto © Jaroslav Pipek; archiv Dům přírody Českého lesa

Výtvarník Bimba

(105 let)

Malíře a ilustrátora Bohumila Konečného znal každý z oboru pod přezdívkou Bimba. Spolupracoval svými ilustracemi s Jaroslavem Foglarem nebo Zdeňkem Burianem.

Malíř a ilustrátor Bohumil Konečný

Narodil se 19. dubna 1918 v Plzni a již od mládí poutal pozornost svým talentem. Spolužáci na tehdejší reálce (dnešní gymnázium) těsně před válkou v roce 1935 jistě ocenili povedenou karikaturu profesorského sboru. Studia na AVU rázně ukončil za vření vysokých škol nacisty. V průběhu války vytvářel reklamní ilustrace například pro firmy Baťa, Petrof, Jablonex nebo Prazdroj aj. Pro Jaroslava Foglara ilustroval knihu *Přístav volá* (1942) a ve spolupráci pokračovali v 60. letech na knihách *Pod junáckou vlajkou*, *Dobrodružství v Zemi nikoho* a *Stínadla se bouří*.

Časopis *Vpřed* s přílohou „60 veselých a vážných příběhů slavného a vzorného chlapeckého klubu Rychlé šípy“

Kromě toho bylo možné vidět jeho ilustrace v různých časopisech včetně Foglarova *Mladého hlasatele*. Změna po roce 1948 znamenala pro Bohumila Konečného redukci reklamní práce, a proto jeho výtvarné doprovodily třeba sovětské dobrodružné romány, knihy Otakara Batličky nebo se objevovaly v satirickém *Dikobrazu*. Nepěkně si s ním osud zahrál při spolupráci s Petrem Sadeckým. Ten koncem 60. let emigroval a vzal s sebou Konečného a Burianův komiks o bojovnici Amazoně a šest desítek obálek knih Karla Maye, které vydával za svoje vlastní. Vydání těchto děl na Západě způsobilo Konečnému významné existenční starosti, psychické strádání a nemožnost publikování. Bohumil Konečný zemřel 14. ledna 1990 v Kozlanech u Plzně.

-babok-

foto © Wikimedia Commons

Za tisy do přírodní rezervace V Horách

Pokud se vydáte ze Zbirohu směrem k Berounce, ať již autem, na kole či pěšky, stojí za to navštívit přírodní rezervaci V Horách nedaleko obce Terešov. Čím je toto místo zajímavé?

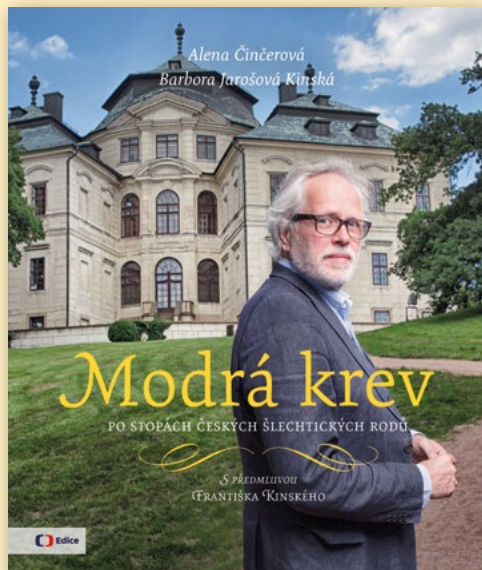

Najdete zde les, kde neroste nic jiného kromě jevodatého tisu. Na jednom místě je přibližně 3 300 tisíců, asi třetina z celkového počtu tisíců červených ve volné přírodě v České republice. Původní strom patří k silně ohroženým druhům a je přísně chráněn. Nejstarší tisy zde rostou už více než 500 let. Přesto jsou maximálně 10 metrů vysoké. Zásahu na záchraně zdejšího jedinečného lesa mají špatně přístupné strmé svahy, avšak také velkou měrou terešovský velkostatkář

Jan Tetřev, který oblast chránil od konce 19. století. Před vstupem do rezervace jej připomíná pomník. Státem chráněn je les od roku 1966. Nejlépe se do přírodní rezervace V Horách dostanete z obce Terešov. Vydat se po polní cestě se zastávkou u kapličky v kopci, odkud je krásný výhled do okolí.

Informační centrum Mikroregionu Zbirožsko
www.zbiroh.cz/turista-1/informacni-centrum/

foto © Jana Lužová

Alena Činčerová, Barbora Jarošová Kinská, s předmluvou Františka Kinského
Modrá krev

Po stopách českých šlechtických rodů

Unikátní cyklus České televize Modrá krev nyní v přehledném knižním zpracování!

Nahlédněte do pohnutých osudů české aristokracie a poznejte sídla, která bývala jejich domovem. Potomci osmi známých šlechtických rodů, jejichž kořeny sahají hluboko do historie české země, v rozhovorech s Františkem Kinským výjimečně poodhalují své soukromí. Bylo jejich dětství jiné než u ostatních dětí? Kdo je oblíbeným předkem Kolowratů? Co je typická vlastnost Czerninů? Jaké bylo pro knížete Schwarzenberga vrátit se na Orlick? Co měla hraběnka Nostitzová společného s Bohumilem Hrabalem? Proč mají Sternbergové v erbu hvězdu? Kniha je rozšířením první řady dokumentárního cyklu. Přináší názorné rodokmeny šlechtických rodů a galerie předků i rodových sídel.

? Ve kterém městě se nachází zámek vyobrazený na obálce knihy?

- a) Kostelec nad Orlicí
- b) Žďár nad Sázavou
- c) Chlumec nad Cidlinou

Své odpovědi nám posílejte do 15. dubna z www.kamposesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od Edice ČT knižní dárek.

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize eshop.ceskatelevize.cz. Novinky můžete sledovat i na www.facebook.com/ediceCT.

Matěj Matela, Vlastivědné muzeum Jesenicka
Fenomén Praděd

Vše, co byste měli znát o nejvyšší hoře Jeseníků. Dozvíte se nejen o přírodě a historii této hory, ale získáte i řadu tipů na výlet. Praděd, nejvyšší vrchol (1 491 m n. m.) Jeseníků, Moravy i našeho Slezska, je oblíbeným cílem návštěvníků už od 2. poloviny 19. století. Začátkem 20. století zde vznikla rozhledna v novogotickém stylu, která se koncem 50. let zřítla a v 80. letech byla nahrazena současným vysílačem. Hora je významnou křižovatkou cyklistických i pěších turistických tras a nachází se zde nejvýše položené lyžařské středisko u nás.

cena: 369 Kč
www.albatrosmedia.cz

Karel Felt
Sparta – 130 let fotbalové historie

V listopadu 2023 oslaví neúspěšnější český fotbalový klub AC Sparta Praha 130. výročí od svého založení. Renomovaný novinář Karel Felt přibližuje jeho historii formou 130 medailonků nejvýznamnějších českých a československých fotbalových osobností, převážně hráčů, ale i trenérů či funkcionářů. Nechybí ani kapitola věnovaná kompletní historii klubu nebo přehledné statistiky a mnoho unikátních fotografií.

cena: 599 Kč
www.luxor.cz

Přemysl Tájek, Jan Matějů, Vladimír Melichar, Martin Chocheľ, Petr Krása
Zvláště chráněná území Karlovarského kraje

Jedná se o první ucelené shrnutí zvláště chráněných území v regionu, a to z hlediska ochrany přírody a krajiny. Kniha popisuje chráněná území, která jsou v zásadě nejučinnějším nástrojem ochrany přírody, důvody jejich existence a nechybí ani motivace k jejich ochraně. Prakticky všechna území je možné také navštívit.

cena: zdarma
www.kr-karlovarsky.cz

Jiří Grygar a kol.
Na kole ke hvězdám

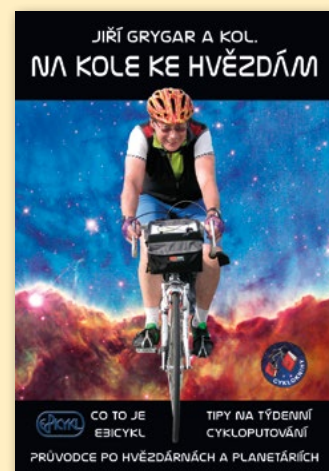
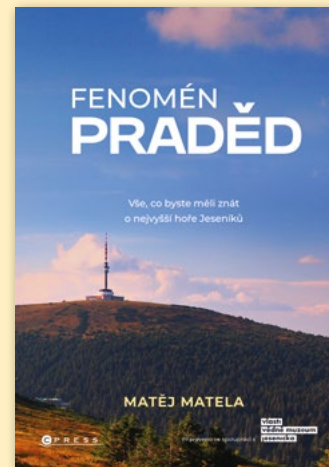
Astrofyzik RNDr. Jiří Grygar, CSc., je známým popularizátorem přírodních věd. Je ale také aktivním sportovcem – především cykloturistou. Každoročně spoluorganizuje a vede ojedinelou akci, která má už téměř třicetiletou tradici. V knize se dozvíte, co její poněkud tajemný název Ebicykl vlastně znamená.

cena: 279 Kč
www.cykloknihy.cz

? Kolik km ujeli ebicyklisté za dobu trvání akce?

- a) přes 19 000 km
- b) přes 18 000 km
- c) přes 17 000 km

Odpovědi posílejte do 15. dubna z www.kamposesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží knihu **Na kole ke hvězdám**. Ceny se vyzvedávají v redakci: Kubelíkova 30, Praha 3.

Hrad Loket

Zveme vás k návštěvě hradu Loket od 7. 4. do 10. 4. 2023 na Velký pátek a velikonoční trhy.

Slavnosti jsou spjaty především s posvícením, a tak na nádvoří a v rytířském sále ochutnáte velikonoční pohoštění v podobě škvarkových placek, polévek, jehněčího masa, koláčů a jiných dobrot. K zapití pak lahodné pivo, čaj, kávu nebo také limonádu z poctivých domácích sirupů. Jídlo bude možné odnést i s sebou.

Nádvoří hradu

Po celý Velký pátek 7. 4. 2023 od 10 do 17 hodin bude připravena dětská stezka, kde si děti pohrají, vyrobí si vlastní slepičku nebo zajička, zahrají si čarodějův kůl a líc, pochytají hradní myšky, zatočí se na historickém kolotoči a vedle dalších zážitků obdrží také odměnu. Připravena je výstava Velikonoce z depozitáře, představující staré velikonoční

Pohled na hrad Loket

předměty, jako např. formy na perníky či obrazy. Výstava včelaře, která prozradí tajemství úlu, a výstava Po stopách dávných časů. Ta provede historií Lokte a ukáže vývoj hradu i města. Informace o konání jednotlivých akcí se dozvíte na webu hradu nebo na oficiálním FB profilu – Královský hrad Loket.

Od 8. do 10. 4. 2023 pak budou na nádvoří hradu probíhat trhy a velikonoční hody. Vstupné na Velký pátek je: dospělí 145 Kč, zlevněné 120 Kč, rodinné vstupné 440 Kč. Ostatní dny platí běžný ceník vstupného na hrad.

www.facebook.com/HradLoketOfficial
www.hradloket.cz

Objevte klenot Aše

Na vrchu Háj již 120 let stojí naše nejzápadnější rozhledna. Jedná se o nejvyšší ze tří tzv. Bismarckových sloupů, které se u nás dochovaly.

Bismarckovo rozhledna

Kamenná věž vysoká 34 metrů se tyčí nad vrcholem Háje v nadmořské výšce 758 metrů. Jako na dlani je z rozhledny vidět město Aš a blízké i vzdálenější okolí. Co vše můžete po vystoupení schodů prozkoumat, prozradí měděné tabulky usazené v osmi nejvyšších oknech.

Po 122 schodech vystoupali až nahoru první návštěvníci na sklonku roku 1903. Pro více tipů, kam a kudy vyrazit na Ašsku na výlet, sledujte stránky www.info-as.cz.

Informační centrum Aš
Hlavní 23, Aš 352 01
mobil: +420 777 468 233
e-mail: infocentrum@info-as.cz
www.info-as.cz

text a foto © město Aš

Chebský hrad památkou roku Karlovarského kraje

Chebský hrad, někdejší sídlo císaře, známé svou Černou věží, královskou svatbou či osudem družiny Albrechta z Valdštejna, se stal krajskou památkou roku. Soutěž Památka roku pořádá od roku 2013 Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Cena se uděluje za nejlepší projekt a realizaci obnovy movitých i nemovitých věcí, které mají významné památkové, architektonické nebo urbanistické hodnoty a jsou nositeli specifického charakteru prostředí. Několikaletý projekt rekonstrukce hradu zajistil památce hradby obložené cihelným zdívem, zatékání do jihozápadních kasemat vyřešilo nové zastřešení, lepší střechu dostala v poslední části projektu i jihovýchodní část hradeb a bastion.

Na množství nehledme! Je první akcí nové sezony, na kterou vás na hrad zveme. Branný den pro děti s čs. prvorepublikovými vojáky a četníky regionálního spolku vojenské historie se koná v sobotu 22. 4. 2023. Můžete se těšit i na úplně novou

expozici, která bude k vidění ve zrekonstruovaných prostorách jihovýchodního bastionu.

Hrad Cheb
Dobrovského 21, 350 02 Cheb
e-mail: kastelan@hrad-cheb.cz
www.hrad-cheb.cz
www.visitcheb.cz

V létě #doFrantovek

Františkovy Lázně jsou ideálním místem pro regeneraci organismu, odpočinek a znovunabytí sil.

Františkovy Lázně

Jejich výjimečnost je od července 2021 potvrzena zápisem na seznam UNESCO. Vedle síly léčivých pramenů a procedur pro podporu zdraví a imunity si zde můžete vychutnat procházky umocněné jednotnou klasicistní architekturou. Ochutnáte pestrou gastronomii, která potěší vaše chuťové buňky, a zažijete spoustu aktivit i zábavy pro všechny generace. V okolí doporučujeme navštívit lesopark Amerika, navazující na františkolázeňské parky, nebo se vydejte do nedaleké NPR Soos, která je v Evropě zcela unikátní a přezdívat se jí český Yellowstone.

Františkovy Lázně

www.frantiskovy-lazne.info

text a foto © Destinační a informační agentura Františkovy Lázně, z. ú.

Pohádkový okruh – České pohádky

Klášterecký zámek nově

Od 1. dubna tohoto roku připravil Zámek Klášterec nad Ohří několik novinek pro své návštěvníky. Tou největší a nejviditelnější je nové uspořádání prohlídkových okruhů.

Porcelánový okruh, tzv. Thunský servis

expozicí českých pohádek ve sklepení pod věží. Navštívíte také tajuplný svět středověku, v němž spousta pohádkových příběhů vznikala anebo našla inspiraci. Expozice středověku představuje život v klášteře, ve městě, na vsi či na hradě. Dozvíte se, proč se Klášterec jmenuje Klášterec. Kdy a jak byly založeny hrady v okolí a proč nás dodnes tak fascinují. Také prohlídka tohoto okruhu trvá cca 85 minut.

Hlavním okruhem samozřejmě zůstává Porcelánový okruh, který představuje rozsáhlou sbírku porcelánu Uměleckoprůmyslového musea v Praze. Sbírkou českého porcelánu v 21 sálech prvního patra zámku dokumentuje více než dvoustoletou historii výroby porcelánu v Čechách. V dalších čtyřech místnostech jsou ukázky počátků světové výroby porcelánu – čínského, japonského a evropského z období 17. až 19. století. Součástí okruhu je prohlídka části knihovny hraběcí rodiny Thunů s 5000 svazky a představení sbírky minerálů. V té se nachází i minerály z naleziště v nedalekém Ciboušově, ze kterého pochází kameny zdobící např. kapli sv. Kateřiny a sv. Kříže na Karlštejně. Novinkou je také prodloužení času prohlídky. Namísto původních 50 minut trvá nyní cca 85 minut a návštěvník má více času na prohlížení i případné dotazy.

Podobně se změnil také Pohádkový okruh – Pohádková země Vítězslavy Klímtové se starobylými loutkami Matěje Kopeckého byla doplněna

Porcelánový rodokmen v Thunské hrobce

Třetí novinkou jsou takzvané Volné okruhy – dvě expozice, které můžete navštívit bez průvodce. Zámecká věž nabízí expozici krušnohorských legend Věry Štefánkové pod názvem Bylo nebylo a nádherné výhledy do okolí Klášterce nad Ohří.

Darovaný porcelán představuje jednu z nejcennějších sbírek porcelánu od soukromých dárců. Expozice je doplněna historií porcelánek na našem území. Návštěvníci se mohou také seznámit s historií kláštereckého zámeckého parku, včetně ukázek ze zámeckého herbáře.

Samostatným a pravidelným okruhem se v této sezoně stala prohlídka Thunské hrobky pod farním kostelem Nejsvětější Trojice. Do hrobky

Porcelánový okruh, nejstarší výrobek Thunské porcelánky (r. 1794)

Pohádkový okruh – Pohádková země Vítězslavy Klímtové

byly ukládány ostatky rodiny Thun-Hohenstein. Za zmínku jistě stojí barevný porcelánový rodokmen nad vstupem do krypty, jehož autorem je malíř Josef Bernásek.

Klášterecký zámek zcela jistě stojí za návštěvu, protože to, co uvidíte tady, nevidíte nikde jinde.

Zámek Klášterec nad Ohří
Chomutovská 1
431 51 Klášterec nad Ohří
tel.: +420 474 375 436
mobil: +420 739 927 665
e-mail: info@zamek-klasterec.cz
zamek.klasterec.cz

Kláštorec nad Ohří

Kláštorec nad Ohří leží na rozhraní Doupovských a Krušných hor. Městem protéká řeka Ohře a historické jádro města je městskou památkovou zónou.

Historická část města s parkem a zámek

V zámeckém parku

Pohled od řeky Ohře

V Klášterci nad Ohří byla v roce 1794 založena druhá nejstarší porcelánka v českých zemích, nyní Thun 1794, a. s. Na zámecký park navazuje lázeňská zóna a lázeňský park. V Lázních Evženie můžete ochutnat tři minerální prameny.

Dominantou města je neogotický zámek a v nové turistické sezoně v něm můžete navštívit nové prohlídkové okruhy. Zámek založili na začátku šestnáctého století Fictumové, kteří jej vlastnili až do začátku třicetileté války. V rámci pobělohorských konfiskací jej získali Thun-Hohensteinové, kterým zůstal až do zestátnění v roce 1945. Rod Thun-Hohenstein se do Klášterce nad Ohří dostal

v roce 1623, kdy zakoupil klášterecké panství po rodu Fictumů, který musel kvůli účasti na stavovském povstání odejít. Přestože rod Thunů patřil původně k cizí šlechtě, tak velmi významně ovlivňoval dění v Čechách.

V letošním roce uplyne 400 let od doby, kdy Thunové v osobě Kryštofa Šimona Thuna koupili také klášterecké panství, které se stalo jádrem jejich majetku, společně s hospodářským zázemím Šumburku, Egerbergu a Felixburgu.

Město má pro návštěvníky připraveno několik kulturních akcí. Na setkání s Thuny se můžete těšit například na Zahájení turistické sezony, které

se uskuteční na kláštereckém zámku 6. května, či na již tradiční akci Klášterecké hudební prameny, které tento rok proběhnou 3.–9. července, opět pod taktovkou Jaroslava Svěčeného. Městská galerie Kryt si v červnu pro své návštěvníky připraví připomenutí v podobě komorní výstavy a těšit se můžete také na krátkou publikaci, kterou město při této příležitosti plánuje vydat.

Turistické informační centrum
nám. Dr. E. Beneše 85
431 51 Klášterec nad Ohří
tel.: +420 474 359 687
e-mail: icklasterec@muklasterec.cz
www.klasterec.cz

Dejte si liberecké jaro!

Pojďte s námi do trojky našich atraktivit... KAM vás pozveme v našem městě? Přece na procházku pestrou jako jaro samo. Za jedinečnými exponáty, křehkou krásou skla, uměním různých druhů i tunami kovu. Vychutnejte si Liberec!

A začneme hezky velkolepě. První zajímavostí, o které vám chceme vyprávět, je totiž historický autobus v **Technickém muzeu**. Tenhle vůz získal pro Liberec spolek Boveraclub a byl to opravdu majstrštyk. Renovovaný autobus Praga RND je ve svém dvouřadovém uspořádání patrně jediný dochovaný na světě! Původně byl nejspíš vyroben jako pojiždná stomatologická ambulance, později pak sloužil pro přepravu cestujících. Autobus natrvalo zaparkoval v Technickém muzeu a příležitostně vyjede také do ulic. První provozní nasazení zřejmě absolvuje už v květnu u příležitosti tradiční Muzejní noci pod Ještědem.

Prekvapivě také **Oblastní galerie Liberec-Lázně** vsadila na dopravní prostředky a do svých hravých vln oblékla jednu z tramvají, která nyní při cestě po městě svou vizáží cestujícím připomíná, že naše galerie letos slaví krásných 70 let svého

Severočeské muzeum

fungování. Není to však jediná připomínka tohoto výročí, další akce se plánují. Příjemnou novinkou je také delší otvírací doba galerie, díky které si zdejší expozice i proměnlivé výstavy můžete vychutnat ještě déle. Zamířte do budovy bývalých lázní a nechte se pohltnout uměním.

A kam vás pozveme na konec? Rovnou do nebe! Konkrétně tedy do **Severočeského muzea**, které vás láká na expozice přírody, historie i umění a jeho „Křišťálovou věž“ zdobí

nejdelší skleněný žebřík na světě. Příčky žebříku vyrůstají z křemičitého písku, protože právě v něm má sklářství svou základnu, a návštěvníkům se při stoupání (po schodech) vzhůru představuje působivým videomappingem historie skla, který je zakončen nebem a výhledem z věže do okolí. Navíc hned první dubnový víkend ožívá Crystal Valley svátky jara, přijďte si do Libereckého kraje užít „Velikonoc v Křišťálovém údolí“.

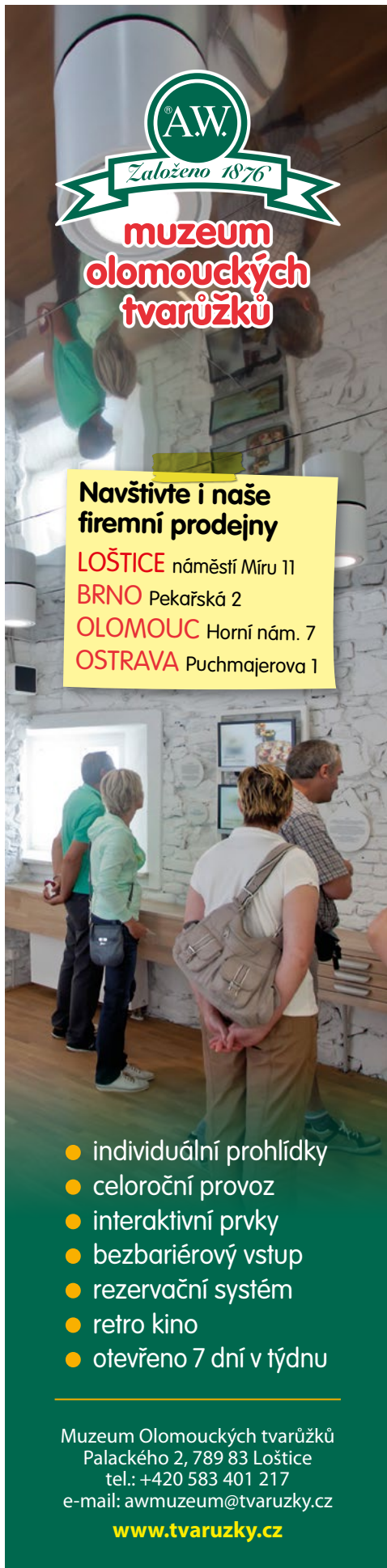
Oblastní galerie Liberec

Technické muzeum Liberec

Visit^Liberec

Visit^Liberec
Městské informační centrum
www.visitliberec.eu

AW
Založeno 1876

muzeum olomouckých tvarůžků

Navštivte i naše firemní prodejny

LOŠTICE náměstí Míru 11
BRNO Pekařská 2
OLOMOUC Horní nám. 7
OSTRAVA Puchmajerova 1

- individuální prohlídky
- celoroční provoz
- interaktivní prvky
- bezbariérový vstup
- rezervační systém
- retro kino
- otevřeno 7 dní v týdnu

Muzeum Olomouckých tvarůžků
Palackého 2, 789 83 Loštice
tel.: +420 583 401 217
e-mail: awmuzeum@tvaruzky.cz
www.tvaruzky.cz

Pozorovatelná Civilní obrany u Mikulovic

Pozorovatelná Civilní obrany u Mikulovic na Pardubicku je jednou ze dvou kompletně vybavených a přístupných pozorovatelů civilní obrany v ČR. Ostatní objekty tohoto typu bohužel chátrají či jsou záměrně ničeny.

Historie této pozorovatelny s krycím jménem „Ivana“ se začala psát v roce 1964, kdy byla vybetonována k ochraně Pardubic. Na povrchu se nachází pozorovací zvon a vchodová šachta. Ostatní části pozorovatelny jsou pod zemí, aby dokázaly odolat případné tlakové vlně po výbuchu zbraně a následné radiaci. Posádku objektu tvořili tři lidé, tj. velitel, pozorovatel a radista.

Objekt je v majetku obce Ostřešany, pro kterou ji spravuje Military klub Ostřešany, z.s., nezisková organizace.

Od dubna do září je jeden víkend v měsíci přístupná veřejnosti.

mobil: +420 739 635 372; 721 360 870
e-mail: mkostresany@email.cz
Facebook: Pozorovatelná Civilní obrany
<https://military-klub-ostresany9.webnode.cz/>

550 let
od založení
Františkánského
kláštera
v Kadani

1473 - 2023

Městské muzeum v Kadani
muzeum@kultura-kadan.cz

Františkánský klášter v Kadani

otevřen celoročně,
čtvrtek - neděle, v červenci a srpnu
denně mimo pondělí od 10 do 17 hodin,

www.kultura-kadan.cz

Muzeum hrou

Vydejte se s dětmi do Ústí nad Orlicí poznat stará řemesla, vyzkoušet si, jak funguje třeba tkalcovský stav, či objevit zajímavé fragmenty ze života osobností naší historie. Tohle všechno a ještě více se dozvíte při návštěvě městského muzea, které sídlí v secesní vile bývalého textilního továrníka Floriana Hernycha.

Městské muzeum nabízí několik školních edukačních programů. Svým obsahem však zaujmou určitě i návštěvníky všech věkových kategorií.

Víte, že v Ústí nad Orlicí po dobu celých šesti let bydlela autorka slavných kuchařek M. D. Rettigová, že v kostele Nanebevzetí Panny Marie se nachází prostřený obraz, anebo že se dochoval fragment železničního mostu postaveného za Jana Pernera? Chcete-li znát i řadu dalších zajímavostí, můžete absolvovat procházku za historickými zajímavostmi našeho města. Do procházky lze zahrnout i výpravu po kapličkách křížové cesty na Andrlův chlum až k rozhledně na jeho vrcholu. Tuto dvouhodinovou komentovanou procházku je nutné si v muzeu předem rezervovat.

Víte, že v muzeu města textilu nesmí chybět textilní dílna? V té ústecké si můžete vyzkoušet výrobu tkanin od začátku až do konce. Naučit se můžete

přít na šlapacím kolovratu, tkát několik druhů vazeb na čtyřlístovém pedálovém stavu nebo na dvou ručních stavech. Dozvíte se také něco o práci domácích tkalců, kterých bylo v minulosti naše město plné. Dále si zájemci mohou vyzkoušet tkaní na kartkách nebo na rámečkových stavech.

Víte, že prohlídka samotného sídla městského muzea je okouzující ukázkou secesního slohu? Uvidíte jak bohatou štukovou výzdobu, pestrou hmotovou skladbu včetně věží, tak i secesní harmonium, jídelnu či krbové ostění. Za pozornost stojí také

necková klenba,, atraktivní schodiště, točité nevyjímající, a členění prostoru do mnoha místností.

Víte, že své zážitky z prohlídky či procházky městem můžete zhodnotit na terase restaurace v zahradě městského muzea? Ochutnat můžete dobrou kávu či oběd a pokochat se výhledem na secesní stavbu či upravenou zahradu s vodními prvky.

Těšíme se na vás.

Když malí nevědí, velcí poradí...

1. Jaká květina roste hojně v Údolí Sejfů?

- a) sasanky
- b) bledule
- c) sněženky

2. Co čeká na nejmenší v Aquaparku?

- a) vodní kočka
- b) vodní hroch
- c) vodní ježek

3. V jakém oboru podnikal Florián Hernych, v jehož vile je dnes muzeum?

- a) papírenský průmysl
- b) textilní průmysl
- c) strojírenský průmysl

? Svě odpovědi nám pošlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deset autorů správných odpovědí obdrží od města Ústí nad Orlicí zajímavé ceny.

[ou] Město Ústí nad Orlicí

Turistické informační centrum
Sychrova 16, 562 24 Ústí nad Orlicí
tel.: +420 465 514 271
e-mail: ic@muuo.cz
www.ic.ustinadorlici.cz

Ostravský „kamínek“

Nikde jinde u nás se nevyskytuje tolik bludných kamenů jako na severu Moravy. Jsou to němi svědci dávného geologického vývoje.

Bludný balvan v Ostravě

V době starších čtvrtohor se jako na dopravním ledovcovém pásu dostaly ze severu k nám velká množství balvanů. Materiál původně ze Skandinávie urazil takto 1500 km. Chcete-li spatřit největší bludný kámen u nás, musíte za ním do Ostravy Kunčic. Žulovitý obr, kterého odborníci popisují jako porfyrický granit, váží přes 17 tun a byl nalezen v roce 1954 při budování nové huti. V 60. letech byl umístěn na betonový podstavec nedaleko místa nálezu. Od roku 1989 je chráněn a od roku 1990 má statut přírodní památky.

-red-

Nepřemožitelný Železník (45 let)

Jeden z nejslavnějších dostihových koní naší historie se narodil 29. dubna 1978 ve slovenském Šamoríně. Matkou mu byla z ruského chovu pocházející Želatina, jež měla francouzské předky. Otcem pak Zigeunersohn z tehdejšího NDR, který vyhrál 12 dostihů a byl úspěšným plemeníkem.

Železník měl pět sourozenců a po zakoupení Agrochemickým podnikem ve Slavkově u Brna se v říjnu 1979 stěhoval. Běhal nejprve rovinné dostihy a v roce 1982 poprvé zkusil proutěné překážky. Na pastvě si však zranil zadní nohu a přišlo stěhování – do Státního statku Světlá Hora. Po uzdravení pokračoval v dostizích pod jezdcem Antonínem Novákem. Steeplechase začal běhat od roku 1983 a dostavily se úspěchy. První Velkou pardubickou běžel 6. října 1985, ale na vítězství v tomto legendárním dostihu si musel počkat až do roku 1987. Tehdy prolétl cílovou rovinkou v sedle s neméně známou ikonou dostihového sportu Josefem Váňou, a to v traťovém rekordu 9:56,13. S ním pak zvítězil ještě v ročnících

1988, 1989 a 1991. Nezapomenutelné je zejména to poslední vítězství ve Velké, kdy Železník upadl na Poplerově skoku, žokej Váňa na něj znovu nasedl a po stíhání porazil druhého Draka. Za svou kariéru absolvoval 58 dostihů, kdy 30x zvítězil, 9x byl druhý a jednou třetí. Do dostihového nebe odešel ve vysokém věku 26 let, 22. 12. 2004 v Malé Morávce.

-felix-

Josef Váňa se Železníkem, Velká pardubická

foto © Wikimedia Commons

foto © https://anethoo.estranky.cz, ČTK/Michal Doležal

OLOMOUCKÝ
TVARŮŽKOVÝ FESTIVAL

To musíte zažít.

Olomoucký tvarůžkový festival

15.-16. 4. 2023 | 10:00-18:00

Horní a Dolní náměstí Olomouc

Zve statutární město Olomouc | vstup zdarma

tvaruzkovyfestival.olomouc.eu

i Muzeum středního Pootaví

Muzeum středního Pootaví
Strakonice

Muzeum sídlí v prostorách strakonického hradu a nabízí nové a zcela unikátní expozice řádu maltézských rytířů, dud a dudáctví, historie textilu, loutek a motocyklů značky ČZ. Otevřeno od 1. 3. do 30. 12., úterý až neděle 9.00–17.00 hod.

www.muzeum-st.cz

i Kadaň

1. 4. 2023 proběhne **Zahájení turistické sezony** na pěší zóně před infocentrem. Přístupné budou radniční věž, Mikulovická brána a Městské muzeum. Nabízíme tipy na kulturní akce, informace o městě i půjčovnu a úschovnu kol a elektrokol.

www.kultura-kadan.cz

i Infocentrum Tanvald

Zveme vás na vyhlídku Špička na malém Špičáku. Užijete si krásné výhledy i nevšední zážitek z pohledu na samotnou konstrukci. Vydejte se k ní cestou podél Kamenice. Na naučné stezce se dozvíte např. o výstavbě železnice nebo rozvoji průmyslu.

www.tanvald.eu

i TIC Velké Meziříčí

Navštivte naše starobylé město a ochutnejte to nejlepší z gastronomie. Od června zpestří náměstí Kulturní léto, otevřena je vyhlídková věž kostela, kde na každého čeká překvapení. Zajít si můžete na skvělé pivo Harrach do místního minipivovaru.

www.turistikavm.cz

i Hustopeče

Zveme vás do Hustopečí, do mandloňových sadů s rozhlednou. V nich se nachází více než 1 200 mandloní. Udělejte si procházku na přelomu března a dubna, kdy jsou stromy v plném květu. Sady i rozhledna jsou celoročně volně přístupné.

www.hustopece.cz

i Hukvaldy

Zvonička na Fojtově vrších
Udělejte si krátký výlet na Fojtovy vrchy a na jejich vrcholu ve výšce 424 m n. m. navštivte místo se stylovou zvoničkou. Můžete si zde zazvonit a něco si přát. Navíc je zde nádherný výhled na Hukvaldy, Kopřivnici či Ostravu.

www.ic-hukvaldy.cz

i TIC Bílina

Radniční věž

Informační centrum v Bílině nabízí výstup na radniční věž vysokou 63 m. Výhled na dominanty města a nejhezčí znelcový útvar v Evropě – Bořen doplní 15. 4. 2023 zážitkový výstup na věž s divadelním představením „Návrat do počátku 20. století“.

www.icbilina.cz

i TIC Litoměřice

Litoměřice

Vyhlídková věž s novou expozicí Kalich

Vychutnejte si pohled na Litoměřice z ptačí perspektivy a poznejte historii unikátní budovy v moderní expozici Kalich. Ta v sobě zahrnuje nejnovější trendy muzejnictví a dává prostor tradičnímu tesařskému řemeslu.

www.litomerice.cz

i IC Chotěboř

Město nabízí k prohlídce historické budovy, náměstí T. G. M. s kašnou, sochu rodáka Ignáta Herrmanna, kapli sv. Anny s parkem Třešňovka a mnoho vycházkových tras – ta nejznámější je do údolí řeky Doubravy. Seznamte se také se Zdenkem Rykrem, autorem původního obalu Kofily a hvězdy Orion.

www.icchotebor.cz

i Žďár nad Sázavou

Město pod Zelenou horou, to je Žďár nad Sázavou. Máme památku UNESCO, celoročně otevřené muzeum, relaxační centrum s wellness i tobogánem, rekreační areál s nespočtem atrakcí pro velké i malé, skvělou sítí cyklostezek i lyžařských tratí. Stačí si vybrat a přijet k nám.

www.zdarns.cz

i Ivančice

Ivančická zastavení

Přijďte do Ivančic, kde se v malebné krajině tří řek nacházejí **Ivančická zastavení** – sochy ze dřeva, kamene a kovu, doplněné posezením. Tato zastavení jsou oblíbenými cíli rodin s dětmi, ale také turistů a cyklistů.

www.kic.ivance.cz

i Jablunkov

Skalní útvar Belko

Nad pokojnou řekou Olší se tyčí skála ve tvaru hříbu. Kdysi na ní stávala malá tvrz, ve které podle legendy žil loupežník a rytíř Belko. Skála Belko a říční kaňon jsou oblíbenými výletními místy u nás.

www.jablunkovsko.cz

Poledník je 1315 metrů vysoký vrchol nad ... Na konci 60. let 20. století na vrcholu vznikl vojenský areál s pozorovatelnou, po roce 1990 jej armáda opustila. 37metrová věž byla přebudována na rozhlednu, na kterou vede 227 schodů.									
POMŮČKA: KCN	OBSAH DLANĚ	STARÁ ZNAČKA ČESKÝCH AUT	ŘÍMSKÝCH 55	KOŘIST	SUCHÁ TRÁVA	CITOSLOVCE HOUPÁNÍ	INICIÁLY HERECKÝ BALZEROVÉ	2. DÍL TAJENKY	KYANID DRASELNÝ
ZNAČKA PÁLIVÝCH BONBONŮ							MOŘSKÁ RYBA		
ZÁBAVNÉ PÁSMO							VESNICE OZVĚNA		
INICIÁLY HERCE RAŠILOVA			OBUTÍ AUT DUCHOVNÍ				CHEM. ZN. ZINKU VYDÁVAT VZDECHY		
PROUD				POVZDECH KOPCE ZASTAR.			CHEM. ZN. HELIA DĚTSKÝ POZDRAV		UMĚNÍ ANGLICKY
POUZDRO		CHEM. ZN. NIOBU 1. DÍL TAJENKY			ZPĚVOHRA SMRTELNÁ NEMOC				
OPORA						PLOŠNÁ MÍRA SLOV. TRUP SLOV.			
SNÍŽOVAT RYCHLOST						ÚŘAD ZASTAR. PRACOVNÍ MÍSTO			
ADVENTNÍ ÁRIE ZKR.			ZÁJEMCE POPELNICE MN. ČÍSLO					SESKUPENÍ OSOB	HLODAVEC
LIDOVÁ ŠKOLA UMĚNÍ ZKR.				MPZ SLOVINSKA CHEM. ZN. LITHIA			CHEM. ZN. SAMARIA ČÁSTICE S NÁBOJEM		
MPZ IRSKA RUSKÝ AUTOMOBIL					LISTNATÉ STROMY VĚZET				
VRÁSNIT						PUK LUDOLFOVO ČÍSLO			
PŘÍMKY JDOUNÍ STŘEDEM				ZNAČKA KILOPONDU SPZ Kladna		NÁRODNÍ PODNIK ZKR. ZMĚN. PRAC. SCHOPNOST			OBRUBA OBRAZU
LÉKAŘSKÁ KOMORA ZKR.			TEST ŽIVNOSTENSKÁ BANKA ZKR.				OBYVATEL IRSKA BYV. OZN. LETOPOČTU		
ZADEK						NAPLNĚNÁ			
OCHOZ						NEVYZÁDANÝ MAIL			

Správné odpovědi a výherci

KAM PO ČESKU, BŘEZEN 2023

Celkem došlo 2 347 odpovědí, 2 324 z internetu a 23 dopisů, z toho 1 352 žen a 995 mužů.

Edice ČT

otázka: Jaká významná barokní stavba je zachycena na obálce knihy?

odpověď: b) Broumovský klášter

soutěžilo: 486 čtenářů; 478 správně; 8 špatně

výherci: P Berger, Brno; B. Konečná, Břeclav; V. Marek, Jihlava

NEJ České republiky

odpovědi: a), c), a), b), b), c), b)

soutěžilo: 557 čtenářů; 470 správně; 87 špatně

výherci: L. Raždíková, Litvínov; L. Součková, Chotěboř; O. Procházka, Valašské Meziříčí

Vimperk se otevírá návštěvníkům Šumavy

otázka 1: c) sůl

otázka 2: b) 1479

otázka 3: c) sv. Florian

soutěžilo: 538 čtenářů; 533 správně; 5 špatně

výherci: P. Griebler, Hrušovany u Brna; V. Rulcová, Liberec; R. Čuhlová, Olešnice; A. Dvořák, Praha; J. Košík, Zlín; R. Kloučková, Radvanice; K. Bureš, Choceň; J. Dušek, Polička; T. Višek, Praha; T. Kuchta, Písek

Křížovka

... muzeum romské kultury

soutěžilo: 417 čtenářů; 414 správně, 3 špatně

výherci: J. Jedlička, Pelhřimov; V. Šýkorová, Nejdek; M. Mazura, Náchod

Fotohádanka

otázka: T. F. Šimon 1912, dům v Kapucínské ulici na Novém Světě pražském, kde stával původně dům?

odpověď: c) Santiniůvský

soutěžilo: 349 čtenářů; 258 správně; 91 špatně

výherci: K. Stacha, Hlučín; L. Macnerová, Přelouč; M. Linhartová, Znojmo

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Poznáte místo na fotografii?

Ve kterém městě se nacházel tento obchodní dům Brouk a Babka, lidově Broukárna?

- a) Pelhřimov
- b) Ostrava
- c) České Budějovice

Tajenku křížovky nám zašlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/ souteže nebo na adresu redakce. Dvakrát tři autoři správných odpovědí obdrží mapu věnovanou vydavatelstvem Kartografie PRAHA.

Podmínky soutěží najdete na <https://www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky>. Soutěžící účastí v soutěži souhlasí se zařazením všech svých osobních údajů poskytnutých v rámci soutěže do databáze pořadatele soutěže za účelem vyhodnocení a předání výher. Výherci budou o výhře informováni v příštím vydání KAM po Česku a výhry jim budou zaslány zadavatelem soutěže v co nejkratší době.

Výsledky XI. ročníku ankety

Kraj mého srdce za rok 2022

Pořadatelem ankety je redakce KAM po Česku ve spolupráci s veletržní správou ABF a pod záštitou Asociace krajů ČR. Cílem ankety je meziroční srovnání oblíbenosti krajů v osmi kategoriích.

Absolutním vítězem se stal Jihomoravský kraj

Do ankety se zapojilo **3811 ověřených hlasujících čtenářů**, z toho **2753 žen** a **1058 mužů**, kteří odevzdali **65 160 hlasů** ve všech kategoriích. Mezi jednotlivé kraje bylo v rámci ankety **rozděleno 141 648 bodů**, což je bezmála o 20 000 bodů více než v minulém ročníku.

Výsledky na prvních třech místech v jednotlivých kategoriích:

KAM na letní dovolenou/pěší a cyklo • Jihočeský kraj 4 024 b. •

Jihomoravský kraj 3 890 b. • Kraj Vysočina 3020 b.

KAM za folklorem/tradicemi • Jihomoravský kraj 6 122 b. • Jihočeský kraj 2 751 b. • Kraj Vysočina 2 246 b.

KAM do lázní/wellness • Karlovarský kraj 4 543 b. • Jihočeský kraj 2 486 b. • Jihomoravský kraj 2 162 b.

KAM na památky • Jihočeský kraj 3 403 b. • hl. město Praha 2 984 b. • Jihomoravský kraj 2 954 b.

KAM na zimní dovolenou • Kraj Vysočina 3 145 b. • Liberecký kraj 2 874 b. • Jihočeský kraj 2 167 b.

KAM na výlet s dětmi • Jihočeský kraj 3 157 b. • Jihomoravský kraj 3 012 b. • Kraj Vysočina 2 858 b.

KAM na koně/koňské stezky • Kraj Vysočina 3 513 b. • Jihočeský kraj 2 771 b. • Jihomoravský kraj 2 266 b.

KAM za zážitkem/adrenalinem • Kraj Vysočina 2 635 b. • Jihomoravský kraj 2 459 b. • Jihočeský kraj 2 375 b.

Vítězným krajům byly předány jejich ceny v rámci veletrhu Holiday World a Region World.

Nejvíce pomyslných medailí získal Jihočeský kraj

Největšího zlepšení v umístění dosáhl Kraj Vysočina

Ceny hlasujícím věnovali ■ Edice Česká televize ■ Vydavatelství Českého rozhlasu RADIOSERVIS ■ Divadlo Palace Praha ■ Vydavatelství MCU ■ Karlovarská Becherovka ■ VIDA! science centrum Brno ■ Centrum Babylón ■ Escape Point – únikové hry ■ ABF, a. s. ■

Výherci • Šárka Lukášová, Mirovice • Miloslava Christová, Pardubice • Lukáš Morochovič, Hrádek • Jiří Melíšek, Dolní Moravice • Alena Bártová, Bystřice pod Hostýnem •

Ceny lze vyzvednout v redakci KAM po Česku do 30. 4. 2023, poté propadají.

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

www.kampocesku.cz

CYKLOPECKY®
Východní Čechy

VAŠE DOVOLENÁ V SEDLE

HRAJTE s námi ve velké letní soutěži
a ZÍSKEJTE značkové jízdní kolo, zážitkové
pobyty a programy na východě Čech!

www.cyklopecky.info

10_x

jízdní kolo,
zážitkové pobyty
a programy

**Velká
soutěž
o ceny**

10_x

dárkové předměty
a vstupenky

